

VASA UNIVERSITET

Filosofiska fakulteten

Mari Naukkarinen

Ordförandes språkliga agerande på tvåspråkiga officiella möten

Avhandling pro gradu i svenska språket

VASA 2016

INNEHÅLL

FIGURER OCH TABELLER	2
TIIVISTELMÄ	5
1 INLEDNING	7
1.1 Syfte	8
1.2 Material	10
1.3 Metod	14
2 TVÅSPRÅKIGHET I SAMHÄLLET	17
2.1 Tvåspråkighet i Finland och Österbotten	17
2.2 Tvåspråkiga officiella möten	19
3 SPRÅKFÖRMEDLING I MÖTESKONTEXT	22
3.1 Skillnaden mellan språkförmedling och tolkning	23
3.2 Ordförande som språkförmedlare	24
3.3 Flerspråkighetsstrategier på tvåspråkiga möten	25
3.4 Talspråk	27
4 ORDFÖRANDENAS SPRÅKLIGA AGERANDE PÅ TVÅSPRÅKIGA MYR- MÖTEN	29
4.1 Språkförmedling ur strukturell synvinkel	30
4.1.1 Turinterna språkbyten	32
4.1.2 Turexterna språkbyten	34
4.2 Flerspråkighetsstrategier	35
4.2.1 Språkförmedlande flerspråkighetsstrategier	36
4.2.1.1 Duplicering	37
4.2.1.2 Fragmentering	38
4.2.1.3 Överlappning	39

4.2.2 Komplementaritet	41
5 ORDFÖRANDENAS SPRÅKLIGA AGERANDE I TRE TVÅSPRÅKIGA MÖTESKONTEXTER	43
5.1 Språkbruket under mötena	43
5.2 Ordförandenas bruk av två språk	45
6 SLUTDISKUSSION	51
LITTERATUR	53
BILAGOR	
Bilaga 1. Föredragningslista 16.4.2010, MYR	58
Bilaga 2. Föredragningslista 30.9.2010, MYR	59
Bilaga 3. Föredragningslista 18.8.2015, Tritonias direktion	60
Bilaga 4. Föredragningslista 11.9.2015, Flerspråkighetsinstitutets ledningsgrupp	62
FIGURER OCH TABELLER	
Figur 1. Flerspråkighetsstrategier utgående från Reh (2004)	27
Tabell 1. MYR-möten	11
Tabell 2. Primärmaterialet och sekundärmaterialet	13
Tabell 3. Alla en- och tvåspråkiga turer	29
Tabell 4. Ordförandenas en- och tvåspråkiga turer	30
Tabell 5. Ordförandenas turexterna och turinterna språkbyten	32
Tabell 6. Ordförandenas turinterna språkbyten i tvåspråkiga turer	32
Tabell 7. Strukturen enligt språken i tvåspråkiga turer	33
Tabell 8. Ordförandenas turexterna språkbyten	35
Tabell 9. Ordförandenas flerspråkighetsstrategier	36
Tabell 10. Längden och alla turer på mötena	43
Tabell 11. Antalet och andelen ordförandenas enspråkiga och tvåspråkiga turer	45
Tabell 12. Ordförandenas turexterna och turinterna språkbyten	46
Tabell 13. Ordförandenas turinterna språkbyten i tvåspråkiga turer	47

Tabell 14. Strukturen enligt språken i tvåspråkiga turer	48
Tabell 15. Ordförandenas turexterna språkbyten	49

VAASAN YLIOPISTO**Filosofinen tiedekunta****Tekijä:**

Mari Naukkarinen

Pro gradu –tutkielma:

Ordförandes språkliga agerande på tvåspråkiga officiella möten

Tutkinto:

Filosofian maisteri

Oppiaine:

Ruotsin kieli

Valmistumisvuosi:

2016

Työn ohjaaja:

Nina Pilke

TIIVISTELMÄ:

Tämän pro gradu –tutkielman tavoitteena on selvittää puheenjohtajan kielellisiä toimintatapoja kielenvälityksen näkökulmasta muodollisessa kaksikielisessä kokouksessa. Tutkimusaineistona tässä tapaustutkimuksessa käytän ensisijaisesti kahta Pohjanmaan maakunnan yhteistyöryhmän (MYR) kaksikielisen kokouksen litterointia. Vertaan tutkimuksessani ensisijaisen tutkimusmateriaalini puheenjohtajien (N=2) toimintaa toissijaisen tutkimusaineistoni puheenjohtajien (N=2) kielenkäyttöön. Toissijaiseen tutkimusaineistooni kuuluu kaksi eri johtokunnan kokouksen litterointia. Yhteensä aineistossani on neljä puheenjohtajaa, neljä kokousta ja kolme erilaista kaksikielistä kokoukskontekstia, joissa ei ole käytössä erillistä tulkkauspalvelua.

Analysoin aineistoani sekä määrällisesti että laadullisesti. Selvitän, minkälaisia monikielisyysstrategioita (toisto, fragmentointi, päällekkäisyys ja täydennys) puheenjohtajat käyttävät kokouksissa, miten heidän puheenvuoronsa jakautuvat yksi- ja kaksikielisiin puheenvuoroihin, sekä miten he vaihtavat kieltä puheenvuorojen välillä ja omien puheenvuorojensa sisällä. Lopuksi vertaan aineistoni neljän eri puheenjohtajan kielenkäyttöä toisiinsa. Oletan, että puheenjohtajat käyttävät kaikkia neljää monikielisyysstrategiaa kokousten aikana.

Tutkimukseni osoittaa, että puheenjohtajat käyttävät kaikkia neljää monikielisyysstrategiaa. Vähiten he käyttävät täydennystä ja eniten fragmentointia. Rakenteeltaan puheenjohtajien puheenvuorot muistuttavat toisiaan, mutta he käyttävät välillä eri tavoin yksi- ja kaksikielisiä puheenvuoroja. Kaksikielisten puheenvuorojen vaihteluväli aineistossa on 5–80 % kaikista puheenjohtajien puheenvuoroista. Vastaavasti yksikielisten suomenkielisten puheenvuorojen vaihteluväli on 0–79 % ja ruotsinkielisten 8–67 %. Kokouksissa, joissa on paljon asioiden esittelyjä ja jotka seuraavat tarkasti esityslistaa, puheenjohtajat käyttävät enemmän kaksikielisiä puheenvuoroja. Kokouksissa, joissa keskustellaan vapaammin puheenjohtajat käyttävät puolestaan enemmän yksikielisiä puheenvuoroja.

AVAINSANAT: Tvåspråkighet, språkförmedling, flerspråkighetsstrategi, möten

1 INLEDNING

I Finland har det genomförts flera omfattande kommunsammanslagningar under de senaste åren och flera tidigare svenskspråkiga kommuner i Österbotten har blivit tvåspråkiga (Enestam & Henricson 2015). Även på organisationsnivå har tidigare enspråkigt finska organisationer blivit tvåspråkiga genom reformer. Exempel på dessa är Närings-, trafik- och miljöcentralens enhet i Seinäjoki 2010 samt polisinsrättningarna av vilka 63 % är tvåspråkiga 2014 (tidigare 30 %) (se t.ex. Heittola & Välimaa 2015; Koskela & Mäntylä 2012). Detta betyder att tvåspråkigheten borde synas och både finska och svenska användas mera i samhället. Det är viktigt att undersöka tvåspråkig mötespraxis så att det kan utvecklas i olika kontexter i vilka de språkliga rättigheterna (se avsnitt 2.1) är centrala. När det gäller tvåspråkiga officiella möten har ordföranden en central roll. Hen ska inte bara fungera som ordförande och leda mötets gång utan hen ska även tänka på hur de olika språkgrupperna tas till hänsyn på möten så att alla har samma möjligheter att delta i mötet och följa med oberoende av språket. I den här avhandlingen kommer jag att undersöka denna språkligt utmanande uppgift på tvåspråkiga officiella möten med fokus på ordförandes agerande.

De flesta undersökningar som handlar om ordförandes språkliga roll gäller enspråkiga möten och utgår ofta från samtalsanalys (t.ex. Clifton 2006; Pomerantz & Denvir 2007). Internationella möten är oftast flerspråkiga men då är det vanligt att använda engelska som *lingua franca*. Det betyder att oberoende av mötesdeltagarens modersmål används engelska som gemensamt språk. (Bargiela-Chiappini & Harris 1997: 5; Nikko 2009; Virkkula-Räisänen 2010) Koskela (2012) har undersökt hur ordförande fungerar som språkförmedlare på tvåspråkiga möten och definierar språkförmedlingen som en slags spontan tolkning. En betydande del av den internationella forskningen kring språkförmedling har handlat om kontexter där immigrantbarn fungerar som språkförmedlare (Koskela 2012). Språkforskare har dock börjat intressera sig allt mer för olika kontexter med translaterisk verksamhet genom vilken man uttrycker innehåll i ett språk på ett annat språk med olika grader av likhet. Dessa kontexter täcker allt från vardag till professionella yrkeskontexter (t.ex. Koskela, Koskinen & Pilke 2016).

Min avhandling pro gradu hör till en större forskningshelhet som drivs av forskarteamet BiLingCo (Bilingualism and communication in organizations) vid Vasa universitet. BiLingCo undersöker tvåspråkighet i det mångkulturella samhället och hurdana verksamhetsmodeller bäst stöder tvåspråkigheten i samhället. Forskningsaktiviteter startades år 2010 och målet är att kartlägga mekanismer bakom tvåspråkigheten och att undersöka hur tvåspråkigheten fungerar i olika kontexter. Ett av delprojekten som ingår i BiLingCos projektportfolio är *Tvåspråkighet i landskaps- och kommunförvaltning* och denna avhandling pro gradu är en del av det. Delprojektet kartlägger vilka utmaningar som hör ihop med tvåspråkig mötespraxis och undersöker hur tvåspråkigheten fungerar i praktiken i t.ex. tvåspråkiga förtroendeorganisationer som landskapets samarbetsgrupp för Österbotten, MYR. Förkortningen MYR kommer från det finskspråkiga namnet på landskapets samarbetsgrupp, *maakunnan yhteistyöryhmä*. (Pilke & Salminen 2013: 1, 88; Vasa universitet 2016a; Vasa universitet 2016b). I den här avhandlingen ligger fokus på ordförandenas språkbruk på tvåspråkiga officiella möten i tre olika möteskontexter.

1.1 Syfte

Syftet med den här avhandlingen är att undersöka ordförandes språkliga agerande i en tvåspråkig möteskontext. Jag kommer att kartlägga fördelningen mellan finska och svenska i ordförandenas inlägg samt analysera ordförandenas språkbruk ur strukturell synvinkel (se avsnitt 4.1) och med hjälp av flerspråkighetsstrategier (se avsnitt 4.2). Med strukturell synvinkel menar jag språkvalet i ordförandenas turer. Jag analyserar hur ordföranden byter språk inom en tur (turinternt språkbyte) och mellan turer (turexternt språkbyte).

Jag söker svar på tre forskningsfrågor:

1. Hur ser ordförandenas turinterna och turexterna agerande på finska och på svenska ut?

2. Vilka flerspråkighetsstrategier använder ordförandena på tvåspråkiga MYR-möten när de språkförmedlar mellan språken?
3. Vilka slags likheter och skillnader finns det mellan ordförandenas språkliga agerande i tre olika möteskontexter?

Koskela (2012) har i sin studie om ordförandenas språkbruk definierat tre språkförmedlingsstrategier som ordföranden använder på tvåspråkiga möten: upprepning, referat och tvåspråkig tal. I min kandidatavhandling (Naukkarinen 2013) har jag analyserat samma ordförandes inlägg med Koskelas (2012) kategorier men i denna avhandling kommer jag använda Rehs (2004) kategorisering av flerspråkighetsstrategier som är duplicering, fragmentering, överlappning och komplementaritet (se avsnitt 3.3). Även Koskela har övergått till Rehs kategorier i sina senare studier och de har visat sig vara fungerande i andra studier inom BiLingCo. Takaveräjä (2015) t.ex. tillämpar den i en tvåspråkig gymnasiekontext.

Jag undersöker hur ordförandena byter språk mellan turerna för att få svar på den första forskningsfrågan. I samband med den andra forskningsfrågan är meningen att undersöka vilka strategier de två ordförandena använder i mitt forskningsmaterial. Den tredje forskningsfrågan handlar om jämförelse mellan de fyra olika ordförandens språkbruk i tre olika möteskontexter. Jag kommer att jämföra hur de agerar språkligt och hur lika eller olika deras sätt att förmedla mellan de två språk på officiella tvåspråkiga möten är.

Jag antar att ordförandena använder alla fyra tvåspråkighetsstrategier på mötena och att de använder några av dem mer än andra. Jag antar också att det finns skillnader i innehållet i ordförandenas turer mellan svenska och finska och att de inte säger precis allt på två språk på mötena. Detta antagande får stöd av tidigare forskning inom BiLingCo. Forskningen visar bl.a. att mötesdeltagarna inte föredrar upprepning av allt (se Pilke & Vik–Tuovinen 2012). Möten är en talsituation och då är det naturligt att det finns variation i språket. Jag antar också att det finns skillnader mellan de fyra ordförandenas språkliga agerande eftersom det inte finns några fasta regler för hur en ordförande ska agera på ett tvåspråkigt officiellt möte. Jag antar ändå att det finns också

likheter mellan ordförandenas språkbruk eftersom kontexten är samma på alla fyra möten d.v.s. de är alla tvåspråkiga officiella möten på ett tvåspråkigt område (Österbotten) i Finland.

1.2 Material

Mitt material består av primärmaterial och sekundärmaterial. Jag kommer att fokusera på analysen av primärmaterialet och jämföra mina resultat med de resultat som gäller sekundärmaterialet. Primärmaterialet i min avhandling består av två inspelade officiella möten av landskapets samarbetsgrupp i Österbotten. Mötena är tvåspråkiga på grund av landskapets tvåspråkighet och ordföranden, de som presenterar ärenden och även några mötesdeltagare använder både finska och svenska i sina turer. Mötena ingår i forskningsmaterial som är samlats för projektet *Tvåspråkighet i landskaps- och kommunförvaltning* vid Vasa universitet. Det ingår sammanlagt fyra möten av landskapets samarbetsgrupp (MYR) i projektets material varav jag har valt att fokusera på två av mötena. Mötena har hållits 11.2.2011, 30.9.2010, 7.5.2010 och 16.4.2010 i Vasa (tabell 1) och de två möten som ingår i mitt primärmaterial i denna avhandling har hållits 16.4.2010 och 30.9.2010. Dessa möten har markerats i tabell 1 med grå bakgrund. Längden på samtliga fyra möten är ca 1,5 timme förutom mötet 11.2.2011 som är längre än de tre övriga, 2 timmar och 32 minuter. Sammanlagt är längden på det inspelade materialet 6 timmar och 51 minuter. Alla mötena har transkriberats grovt inom projektet. Tabell 1 visar längden på varje möte och hur många paragrafer som har behandlats. Mötena har haft 18–25 deltagare. Det sista mötet (11.2.2011) hade mest deltagare (25) och minst deltagare (18) hade mötena 7.5.2010 och 30.9.2010. (Se tabell 1)

Tabell 1. MYR-möten

Mötesdatum	16.4.2010	7.5.2010	30.9.2010	11.2.2011	Totalt
Längd	1 h 34 min	1 h 31 min	1 h 14 min	2 h 32 min	6 h 51 min
Paragraf	12 (§ 3–14)	6 (§ 15–20)	7 (§ 21–27)	11 (§ 1–11)	36
Deltagare	21	18	18	25	82 (gms 21)
Ordförande	OF1	OF2	OF2	OF2	

Det finns två olika ordföranden på de fyra mötena. Tre av mötena har samma ordförande och en har en annan ordförande. Båda ordförandena är män och har erfarenhet av att leda ett officiellt möte samt har kunskaper både i finska och i svenska. I fortsättningen kommer jag använda förkortningen OF1 av ordföranden på mötet 16.4.2010 och förkortningen OF2 av ordföranden på mötet 30.9.2010. Föredragningslistorna för mötena finns som bilagor i den här avhandlingen och de visar vilka ärenden som har behandlats på mötena. På mötet 16.4.2010 har behandlats bl.a. trafiksäkerhetsarrangemang i Larsmo samt programmet för regional kohesion och konkurrenskraft (bilaga 1) och på mötet 30.9.2010 har behandlats bl.a. landskapsprogrammets genomförandeplan 2011–2012 (bilaga 2.). Ärendena som behandlas på mötena är betydelsefulla för regionens utveckling och en av samarbetsgruppens uppgift är att samordna projekt som gäller regionalutveckling (Österbottens förbund 2016b).

Grunden till att jag har valt att fokusera på de två möten som hållits 16.4.2010 och 30.9.2010 i denna undersökning är att de har olika ordföranden, OF1 och OF2, vilket möjliggör jämförelser mellan två olika ordförandenas språkbruk på mötena. Längden på dessa två möten är också ganska nära varandra: mötet 16.4.2010 varar 1 timme och 31 minut och mötet 30.9.2010 varar 1 timme och 14 minuter. Jag analyserar inte alla fyra MYR-möten som finns i projektets forskningsmaterial eftersom jämförelser mellan ordförandenas språkbruk, som är kärnan i min undersökning, är mer ändamålsenlig om man har ett möte med vardera ordföranden jämfört med tre gånger mer material som beskriver bara ena aktören.

Landskapets samarbetsgrupp, eller förkortat till MYR (*maakunnan yhteistyöryhmä*), är ett samarbetsorgan som är tillsatt av landskapsstyrelsen. Samarbetsgruppen tar hand om de stora linjer som gäller landskapets regionala utveckling. Den ger utlåtanden om projektförslag till finansiärer och övervakar genomföranden av EU:s strukturfondsprogram på landskapsnivå. I landskapets samarbetsgrupp finns representanter för landskapsförbundet, statliga myndigheter samt arbetsmarknads- och näringsorganisationerna. (Österbottens förbund 2016b; Österbottens förbund 2016c) Landskapets samarbetsgrupp sammanträder fyra gånger per år. Samarbetsgruppen för Österbotten har 25 medlemmar inklusive ordförande. Landskapsförbundet och dess medlemskommuner har 8 representanter, statliga myndigheter och övriga organisationer inom statsförvaltningen har 8 representanter likaväl som arbetsmarknads- och näringslivsorganisationer har 8 representanter. I mötena deltar dessutom representanter för sekretariatet och experter. Andelen kvinnor i samarbetsgruppens medlemmar i materialets möten är 40 % och andelen män är 60 %. (Pilke & Salminen 2013: 2)

Materialet som jag använder har insamlats inom ramen för BiLingCos forskningsprojekt. Österbottens förbund har finansierat forskningsprojektet med 20 000 € (Pohjanmaan liitto 2010). Forskningsmaterialet består av drygt 5 timmar video- och audioinspelningar av mötena samt enkätsvar av MYR-förtroendevalda. Projektmaterial har samlats in i fyra möten: 16.4.2010, 7.5.2010, 30.9.2010 och 11.2.2011. På varje möte har det varit närvarande två medlemmar från forskarteamet som har samlat in materialet med hjälp av video- och audioinspelningar. I den här avhandlingen använder jag transkriptioner av två av möten samt mötesdokumentation som material. Forskningsassistenter inom projektet har transkriberat materialet. Sammanlagt har jag 59 A4-sidor transkriberat material. Mötesdeltagarna har gett forskningstillstånd till inspelningar skriftligt med en blankett som de har skrivit under eller skickat per e-post.

Mötena 16.4.2010 och 30.9.2010 av landskapets samarbetsgrupp utgör primärmaterialet för min undersökning. Dessutom kommer jag att använda två olika ledningsgruppsmöten som sekundärmaterial för att kunna jämföra ordförandenas språkbruk med andra tvåspråkiga möteskontexter. Tabell 2 visar grundinformation om

mötena som är primärmaterialet och sekundärmaterialet i den här avhandlingen. Alla möten i mitt material har hållits i Vasa i det tvåspråkiga landskapet Österbotten.

Tabell 2. Primärmaterialet och sekundärmaterialet

	Mötesdatum	Ordförande	Längd
Primärmaterial			
MYR	16.4.2010	OF1	1 h 34 min
MYR	30.9.2010	OF2	1 h 31 min
Sekundärmaterial			
Tritonias direktion	18.8.2015	OF3	57 min
Flerspråkighetsinstitutets ledningsgrupp	11.9.2015	OF4	1 h 9 min

Det ena mötet i mitt sekundärmaterial är Tritonias direktionsmöte som har hållits 18.8.2015 och i fortsättningen syftar jag till ordföranden på detta möte med förkortningen OF3. Det andra mötet är Flerspråkighetsinstitutets ledningsgruppsmöte som har hållits 11.9.2015 och jag syftar till ordföranden på mötet med förkortningen OF4. Tritonia är ett offentligt vetenskapsbibliotek som öppnades 2001 i Vasa. Tritonia betjänar forskare och studerande vid sina fem ramorganisationer som är Vasa universitet, Vasa yrkeshögskola, Yrkeshögskolan Novia, Åbo Akademis enheter i Vasa och Jakobstad samt Svenska handelshögskolans enhet i Vasa (Tritonia 2016a). Tritonia använder finska och svenska i förvaltningen och har en direktion som svarar för förvaltning tillsammans med direktören. Direktionens uppgifter är bl.a. styrningen och utvecklingen av Tritonias verksamhet samt godkännandet av Tritonias verksamhetsberättelse. Direktionen har tio medlemmar som representerar Tritonias ramorganisationer, deras studerande och Tritonias personal. Dessutom har direktionen en medlem som kommer utanför dessa nämnda höskolor. Medlemmarna utses för fyra år i taget med undantag för studerandemedlemmar som utses för två år i taget. Direktionen håller möten regelbundet under terminerna. (Tritonia 2016b) Flerspråkighetsinstitutet har grundats 2014 och är ett samarbetsorgan som arbetar för att

främja forskning och expertis inom flerspråkighet. Dessutom skapar det verksamhetsmodeller som ökar och fördjupar samarbetet mellan Vasa universitet och Åbo Akademi. (Flerspråkighetsinstitutet 2016a) I institutets ledningsgrupp tillhör representanter för Vasa universitet, Åbo Akademi, Vasa stad samt regionens näringsliv. (Flerspråkighetsinstitutet 2016b)

1.3 Metod

Jag kommer att använda både kvantitativa och kvalitativa metoder när jag analyserar mitt primärmaterial med två officiella tvåspråkiga möten med två olika ordförande. Kvantitativa och kvalitativa metoder används ofta till olika ändamål, men de kan användas i samma studie för att få fram olika aspekter på forskningsområden (Holme & Solvang: 1991). För att få en helhetsbild av mötena jämför jag först kvantitativt andelen enspråkiga och tvåspråkiga turer som de olika ordförandena har med varandra. Jag räknar också hur många gånger de byter språk inom turen och mellan olika turer. På detta sätt får jag fram ordförandenas turinterna och turexterna språkbyten (se avsnitt 4.1) och kan jämföra dem med varandra.

I analysen i den här avhandlingen använder jag ordet *tur* för inläggen som ordförande och andra mötesdeltagare har på mötena. Tur är en enhet för interaktion och den börjar när talaren börjar sitt inlägg och slutar när talaren tystnar. Ordförandes tur kan sluta även när hen avslutar behandlingen av en paragraf med klubban. När hen inleder behandlingen av en ny paragraf börjar hen en ny tur. (Se Pilke & Salminen 2013: 7; Koskela & Pilke 2014: 6–7). Turerna kan ha olika struktur och det finns flera faktorer som påverkar till turbyten (Hakulinen 1998). I mitt material är turindelningen relativt klar eftersom talarna tilldelas talturer av ordföranden. Situationen är en annan i t.ex. vardagssituationer där talarna avbryter varandra och talar på varandra fritt (se Henricson 2015).

Efter den kvantitativa analysen kommer jag att analysera kvalitativt innehållet i ordförandenas turer med hjälp av Rehs (2004) kategorier för flerspråkighetsstrategier. Reh (2004) har fyra olika kategorier som är duplicering, fragmentering, överlappning och komplementaritet. Dessa kategorier presenterar jag närmare i avsnitt 3.3. Jag kommer att undersöka vilka strategier ordförandena använder mest och hurdana skillnader det finns mellan ordförandena när det gäller användningen av flerspråkighetsstrategierna. Koskela, Koskinen och Pilke (2016) har också undersökt hur språket används på de tvåspråkiga mötena av landskapets samarbetsgrupp och de har använt delvis samma Rehs (2004) kategorisering som jag kommer att använda. Koskela m.fl. (2016) har analyserat ett av mötena som också jag har som material, mötet av landskapets samarbetsgrupp som har hållits 16.4.2010, men till skillnad från min studie har de analyserat inte bara ordförandes utan alla mötesdeltagarnas språkbruk under mötet. Jag kommer att se om det går att använda Rehs (2004) alla fyra flerspråkighetskategorier (duplicering, fragmentering, överlappning och komplementaritet) i analysen om ordförandes språkbruk medan Koskela m.fl. (2016) har bearbetat Rehs (2004) fyra kategorier till tre grupper som passar bättre för deras ändamål att studera translatoriskt agerande i en möteskontext utan tolkning: duplicering, sammanfattning och expanderings (*en. duplicating, summarizing, expanding*). Komplementaritet är inte med i deras analys eftersom det inte handlar om översättning. (Koskela m.fl. 2016)

Till sist kommer jag att jämföra resultatet från analysen av ordförandenas språkbruk i mitt primärmaterial med ordförandenas språkbruk i mitt sekundärmaterial. För att kunna jämföra mötena i sekundärmaterial med mötena i primärmaterial kommer jag att analysera kvantitativt samma aspekter i sekundärmaterial som jag gör med primärmaterial i avsnitt 4.1. Jag jämför en- och tvåspråkighet i turlerna och hur ordförandena byter språk mellan turlerna och inom en tur. När jag jämför ordförandenas språkbruk i tre olika möteskontexter kan man få bättre uppfattning om hur ordförandenas språkbruk på tvåspråkiga officiella möten kan se ut och man kan se hurdana likheter och skillnader det finns mellan ordförandenas språkliga agerande i olika möteskontexter.

Min undersökning är en fallstudie och primärmaterialet består av två möten av landskapets samarbetsgrupp i Österbotten. En fallstudie kan inte generaliseras till alla möjliga fall (Laine, Bamberg & Jokinen 2007) och eftersom jag undersöker primärt två enskilda möten med två ordföranden kan resultaten inte direkt generaliseras till att gälla alla officiella tvåspråkiga möteskontexter. Den här undersökningen kan dock ge en helhetsbild av hurdan språklig roll ordförandena kan ha i en tvåspråkig möteskontext samt hur olika ordförande kan agera på mötena. Dessutom kan min undersökning beskrivas som jämförande eftersom jag undersöker fyra olika möten med fyra olika ordföranden och jämför de olika ordförandenas agerande på mötena. I jämförande studier analyseras och beskrivs olikheter och likheter med hjälp av jämförelsen (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara: 1997) och det är det som jag gör i min studie.

2 TVÅSPRÅKIGHET I SAMHÄLLET

Tvåspråkighet kan definieras på flera olika sätt beroende på forskarens forskningsområde och syfte. Det finns många olika synvinklar till ämnet och forskare väljer den lämpligaste definitionen för sin undersökning. Tvåspråkigheten delas ofta in i individnivå och samhällsnivå (Skutnabb-Kangas 1981; Börestam & Huss 2001). I denna avhandling koncentrerar jag mig på tvåspråkigheten på samhällsnivå och speciellt i tvåspråkiga situationer d.v.s. situationer där det används två språk. I det här kapitlet presenterar jag först språkförhållanden på nationellnivå i Finland samt i landskapet Österbotten (avsnitt 2.1). I det andra avsnittet diskuterar jag tvåspråkiga officiella möten genom att definiera begrepp och presentera tidigare forskning (avsnitt 2.2).

2.1 Tvåspråkighet i Finland och Österbotten

Finland är ett tvåspråkigt land och det har två nationalspråk, finska och svenska. Språklagen, som trädde i kraft 1.1.2004, gäller nationalspråk och den tryggar invånarnas språkliga rättigheter i kommunerna. Invånarna i Finland har enligt språklagen rätt att få service på båda nationalspråken i kontakter med statliga myndigheter och med kommunala myndigheter i tvåspråkiga kommuner. I enspråkiga kommuner används primärt kommunens eget språk med myndigheter men invånarna har rätt att bli hörda och använda sitt eget språk. (Justitieministeriet 2009) Rätten att få service på sitt eget språk är dock inte alltid helt enkelt att förverkliga i praktiken. Språkfrågorna borde därför beaktas redan tidigt när t.ex. kommunsammanslagningar planeras. Det är viktigt att ta hand om de språkliga rättigheterna eftersom de påverkar bl.a. invånarnas trygghetskänsla i samhället. (Enestam & Henricson 2015)

Kommunerna i Finland delas in i finskspråkiga, svenskspråkiga och tvåspråkiga kommuner. I tvåspråkiga kommuner är majoritetsspråket antingen finska eller svenska. Vart tionde år fastställer Statsrådet kommunernas språkliga status enligt befolkningssiffror. Kommunen är tvåspråkig om den har minst 8 % eller 3 000 invånare

som har minoritetsspråk som modersmål. En kommun har dock möjlighet att söka status som tvåspråkig kommun på förslag av kommunfullmäktige om den inte fyller minimikraven för att bli tvåspråkig och t.ex. Lojo stad har fått status som tvåspråkig kommun för tidsperioden 2013–2022 (Kommunförbundet 2016a). Enligt en paragraf i språklagen måste kommunerna bli tvåspråkiga vid sammanslagningar av enspråkiga och tvåspråkiga kommuner sedan 2014. Idag bor ungefär 1,75 miljoner finländare i en tvåspråkig kommun. I befolkningsstatistiken räknas som modersmål det språk som meddelas till befolkningsregistret. Det är inte möjligt att registrera sig som tvåspråkig men man kan ändra sitt modersmål genom skriftlig anmälan. (Finlands kommunförbund 2004: 5, 6; Justitieministeriet 2009; Kommunförbundet 2016b) Det finns 313 kommuner i Finland i början av 2016. Antalet enspråkigt finska kommuner är 264 och enspråkigt svenska kommuner 16 som alla finns på Åland. I Finland finns det 33 kommuner som är tvåspråkiga. Av de tvåspråkiga kommunerna har 15 kommuner svenskspråkig majoritet och 18 kommuner har finskspråkig majoritet. Dessa språkförhållanden för kommunerna har fastställts av statsrådet och de gäller åren 2013–2022. (Kommunförbundet 2016b).

Tvåspråkiga kommuner i Finland finns i Södra Finland och i Österbotten (Kommunförbundet 2016b). Tvåspråkighet kännetecknar speciellt landskapet Österbotten som består av 15 kommuner och har invånarantal på ca 180 000 (1.1.2016). Landskapet delas in i fyra ekonomiska regioner som är Jakobstadsregionen, Vasaregionen, Kyrolandet och Sydösterbotten. Österbottens centralort är Vasa som har ca 67 000 invånare. (Österbottens förbund 2016a)

Av Österbottens befolkning har 44,5 % finska som modersmål, 49,6 % svenska som modersmål och 5,9 % övriga språk som modersmål. Av hela landets befolkning har 5,3 % svenska som modersmål (Österbotten i siffror 2016). Av de 15 kommunerna i Österbotten är Laihela och Storkyro enspråkigt finskspråkiga kommuner. Idag är ingen kommun i Österbotten enspråkigt svenskspråkig. Av Österbottens 13 tvåspråkiga kommuner har Kaskö och Vasa finska som majoritetsspråk medan Jakobstad, Korsholm, Korsnäs, Kristinestad, Kronoby, Larsmo, Malax, Nykarleby, Närpes, Pedersöre och Vörå har svenska som majoritetsspråk. (Statsrådet 2016)

Alla kommuner i Finland ska vara medlemmar i landskapsförbunden som är lagstadgade samkommuner (Kommunförbundet 2016a). Landskapet Österbotten är ett av Finlands 18 landskapsförbund och det som är speciellt i landskapet är dess tvåspråkighet. Av landskapet Österbottens befolkning är andelen svenskspråkiga 49,8 %. Med tanke på språkliga förhållanden i regionen är landskapets samarbetsgrupp i Österbotten unik. Ingen annan samarbetsgrupp i Finland har så jämna andelar finskspråkiga och svenskspråkiga i regionen. De andra landskap som har både finsk- och svenskspråkigt befolkning har betydligt mindre andel svenskspråkiga. I Mellersta Österbotten är andelen svenskspråkiga 9,2 % och i Nyland 8,3 %. (Kommunförbundet 2016b) På grund av dessa språkliga förhållanden blir MYR-mötena språkligt annorlunda än motsvarande möten i övriga Finland.

I Finland har forskningen i tvåspråkighet mest handlat om tvåspråkiga familjer och barn (t.ex. Finnäs 2015) och tvåspråkighet i skolan (t.ex. Slotte-Lüttge 2005). Även identitet och språkpolicy har studerats (t.ex. Tandefelt 2015). Tvåspråkiga aspekter i professionell kommunikation har forskats av t.ex. Louhiala-Salminen (2002) som har studerat språken i sammanslagningar av företag och Nikko (2009) samt Koskela och Pilke (2014) som har studerat språket i möteskontexter.

2.2 Tvåspråkiga officiella möten

Ett möte kan definieras som en kommunikationssituation som har minst tre deltagare. Deltagarna har i förväg kommit överens om att sammanträda. Diskussionen på mötet är målinriktad och den följer en viss ordning och vissa konventioner. Ett officiellt möte sammanträder regelbundet och behandlar på förhand bestämda ärenden. Officiella möten har officiella mötesdokument som föredragningslista och protokoll. Deltagare i officiella möten har på förhand bestämda roller som ordförande, sekreterare och föredragande. (Boden 1994: 84; Koskela & Pilke 2016; Toimiva kunta 2011) En ordförande leder mötet och hans uppgifter är att hålla fast vid agendan, öppna och

avsluta mötet samt leda diskussion. Ordföranden öppnar och avslutar diskussionen samt ser till att alla har lika möjligheter att uttrycka sin åsikt. Dessutom upprätthåller ordföranden ordning på mötet och ser till att mötet hålls inom en viss tidsram. (Holmes & Stubbe 2003: 72–78; Pomerantz & Denvir 2007: 31–32) Kommunikationen på mötena definieras som professionell kommunikation och för att kommunikationen skulle fungera bra borde den vara ekonomiskt, entydigt och effektivt. Det betyder att kommunikationen inte får ta för lång tid, det som sägs måste passa i sammanhanget och det som sägs ska vara språkligt exakt. (Koskela & Pilke 2016; Pilke & Vik 2016)

De möten som är med i den här studien är tvåspråkiga officiella möten, d.v.s. offentliga möten där mötesdeltagare talar både finska och svenska och mötesdokument är tillgängliga på båda två språken. Tvåspråkiga officiella möten följer normal mötespraxis vid offentlig förvaltning men de får lite annorlunda karaktär på grund av tvåspråkigheten. Enligt språklagens 28 § har medlemmar i en tvåspråkig kommuns organ rätt att använda finska eller svenska vid sammanträden. Ordföranden och de som föredrar ärenden brukar använda båda språken och om någon deltagare inte förstår ett muntligt yttrande vid sammanträden har hen rätt till att be om förklaring. (Pilke & Vik-Tuovinen 2012) Mötena av landskapets samarbetsgrupp har även deltagare som inte hör till de tvåspråkiga kommuners organ, t.ex. experter som ger utlåtande om ärenden, och de har också rätten att använda finska eller svenska i sammanträden enligt språklagens 10 § 1 mom. (Finlands kommunförbund 2004: 13).

Vasa är en tvåspråkig kommun och stadsfullmäktigemöten i Vasa är också tvåspråkiga möten. Vik (2016) har undersökt hur det språkliga samspelet mellan finska och svenska på de tvåspråkiga statsfullmäktigemötena är. Det som skiljer stadsfullmäktigemötena och MYR-mötena är att det finns simultantolkning på stadsfullmäktigemöten vilket gör att språkförmedlingen sköts av andra än själva mötesdeltagarna. (Vik 2016, Pilke & Vik 2016)

En annan tvåspråkig möteskontext som har undersökts på det tvåspråkiga landskapet Österbotten i Finland är deliberativa möten av medborgarrådet som Raisio, Vartiainen och Pilke (2014) har undersökt. Deras undersökning fokuserar på sätten att kunna säkra

båda språkgruppernas delaktighet på mötena som glider mot icke-officiella möteskontexter (Raisio m.fl. 2014).

3 SPRÅKFÖRMEDLING I MÖTESKONTEXT

I tvåspråkiga kommunikationssituationer är det vanligt att någon som är tvåspråkig eller har bra kunskaper i båda språken ser till att parterna som talar olika språk förstår varandra. Detta sker genom en slags spontan tolkning, d.v.s. språkförmedling (Koskela 2012). Koskela (2012) har undersökt språkförmedling i tvåspråkig möteskontext som avviker från den traditionella forskningen av språkförmedlingen. Vanligtvis är språkförmedlare immigrantbarn (eller vuxna) som tolkar och översätter för föräldrar eller för andra individer utan någon tolk- eller översättarutbildning (Hanson & Morales 2005: 471). Språkförmedling används speciellt i vardagliga kommunikationssituationer som t.ex. i kommunikationen mellan hem och skola (se t.ex. Hanson & Morales 2005; Harjunpää 2011).

Språkförmedling (en *brokering*) är vanligt i immigrantfamiljer och det har undersökts mest i det sammanhanget. När familjen flyttar till ett nytt land tar det tid att anpassa sig till den nya kulturen och det nya språket. Oftast är det barnet som lär sig det nya språket först i familjen. Innan föräldrar och andra familjemedlemmar lär sig det nya språket fungerar barn som språkförmedlare i familjen. Detta betyder att barn fungerar som tolkar eller översättare utan någon särskild utbildning. Barn t.ex. följer med till läkarmottagning och skriver arbetsansökningar för föräldrar som inte har tillräckliga språkkunskaper för att klara av det själv. (Hanson & Morales 2005: 471–473) Språkförmedling kan vara även muntlig översättning av text. Barn som är språkförmedlare översätter ofta muntligt t.ex. recept, nyheter och avtal till sina föräldrar (Orellana, Reynolds, Dorner & Meza 2003: 12).

Studier i språkförmedling visar att det inte krävs någon tolk- eller översättarutbildning för att kunna fungera som språkförmedlare i två- eller flerspråkiga situationer (Hakuta & Malakoff 1991: 144; Hanson & Morales 2005). Ordförandena på tvåspråkiga officiella möten fungerar också som språkförmedlare men det är viktigt att iaktta att på mötena till skillnad från de mera vardagliga formerna av språkförmedling är det inte centralt att koncentrera sig på enskilda ord och uttryck utan meningen är att få

kommunikationen på mötena att fungera bra i praktiken trots att flera språk används (Koskela 2012: 95).

Professionella kontexter där det förekommer paraprofessionell översättning och tolkning är t.ex. på sjukhusen och hos polisen. I Vasa som är en tvåspråkig kommun är forskningen inom språkpraxisen på sjukhus aktuell och bl.a. icke-professionell tolkning i denna kontext har undersökts (t.ex. Vik & Välimaa 2013; Heittola & Välimaa 2015).

3.1 Skillnaden mellan språkförmedling och tolkning

Ordförandena i MYR-mötena är inte professionella tolkar eller översättare men de fungerar som språkförmedlare på mötena. Språkförmedling kan dock inte direkt jämföras med översättning eller tolkning. Skillnaden mellan översättning och tolkning är vanligtvis det att översättning handlar om att översätta texter i skrift medan tolkning är muntlig översättning (Hakuta & Malakoff 1991: 142, 143). I översättningen eller tolkningen förväntas att all information blir överförd från ett språk till ett annat språk medan språkförmedlaren har mera frihet i att välja vilken information som ska överföras. Det kan leda till att språkförmedlaren lämnar bort en del information på den ena språket. T.ex. i kommunikationen mellan hem och skola kan barnet som språkförmedlare välja själv vad som förmedlas från skolan till föräldrar och lämna bort information som han anser vara oväsentlig eller ogynnsam för honom. (Hanson & Morales 2005) En stor skillnad mellan språkförmedling och tolkning är att målet med språkförmedlingen inte är att överföra språkliga betydelser från ett språk till ett annat utan att möjliggöra kommunikationen mellan parterna (Koskela 2012: 97)

När språkförmedlaren väljer vad som hen förmedlar på vilket språk och vad hen väljer att inte förmedla kan de utöva makt. Ordföranden som språkförmedlare har också en slags maktposition jämfört med tolken som alltid ska vara så neutral och objektiv som möjligt. Genom sitt språkval kan ordföranden som språkförmedlare utöva makt på mötet och om hen väljer att använda det ena språket mer än det andra har den

språkgruppen vars språk används mer bättre möjligheter att delta i mötet och förstå vad som händer på mötet. Maktutövande med språk har undersökts bl.a. av Piekkari, Sääntti, Tienari och Vaara (2011).

Enligt tidigare forskning i språkbruket på MYR-mötena har det också kommit fram att även talarens egna värderingar och preferenser kan påverka vad hen överför till det andra språket vilket inte brukar hända om det är fråga om en professionell tolk. Ordföranden på mötena brukar också översätta det som de själva har sagt vilket tolken inte gör. (Jfr Koskela m.fl. 2016)

3.2 Ordförande som språkförmedlare

Språkförmedlaren kan vara även vuxen och språkförmedlingen kan förekomma också i mer officiella fler- eller tvåspråkiga situationer, som t.ex. på officiella möten. Då är det vanligen ordföranden som ser till att de som inte förstår det andra språket inte utesluts från diskussionen. Koskela (2012) definierar språkförmedling på möten så att det innefattar alla de språkliga och andra kommunikativa handlingar som tryggar deltagarnas möjligheter att delta i möten oberoende av språket. Ordförandens uppgift är att jämlikt ta hand om att alla kan följa mötets gång. På tvåspråkiga möten ska ordföranden beakta att de båda språkgrupperna kan följa med och delta i diskussionen och således blir ordföranden språkförmedlare i möten men de förväntas dock inte att fungera som professionella tolkar eller översättare. De tvåspråkiga mötesdokumenten spelar också en stor roll i ordförandes språkförmedling eftersom han använder dem på mötet. (Koskela 2012)

Koskela (2012), som har studerat MYR-mötena i Österbotten, har i sin studie om ordförandes språkliga agerande kategoriserat ordförandens förmedlingsstrategier in i tre kategorier som är upprepning, referat och tvåspråkigt tal. Upprepningen i detta sammanhang betyder det att ordföranden upprepar innehållet i en tur på det andra språket. Ordföranden använder upprepning t.ex. när hen tar hand om mötestekniska

uppgifter på mötet som t.ex. öppnar mötet och inleder diskussionen om en ny paragraf på agendan. När ordföranden använder referat sammanfattar hen den centrala informationen i en tur till ett annat språk och väljer själv vad som är viktigast att förmedla till det andra språket. Ordföranden använder referat oftast efter en enspråkig presentation om presentatören själv inte har iakttagit båda språkgrupperna på mötet t.ex. genom att tala ett språk och visa PowerPoint-presentation på det andra språket. Tvåspråkigt tal betyder att ordföranden talar turvis på båda två språken utan att upprepa samma information d.v.s. talet går framåt på två språk och åhörare kan följa med i turen fast det möjligen inte förstår vartenda ord på det andra språket. Alla tre strategier förekommer på MYR-mötena men tvåspråkigt tal är den som används minst. (Se Koskela 2012) Koskela (2015) talar senare även om situationell översättning (*tilanteinen kääntäminen*) i samband med språkligt beteende i tvåspråkig möteskontext.

Enligt Koskelas resultat spelar den tvåspråkiga mötesdokumentationen en stor roll i språkförmedlingen på mötena. (Koskela 2012: 103–104) Intertextualiteten mellan de skrivna mötesdokumenten och tal på MYR-mötena har också studerats inom BiLingCo av Nyström (2015). Enligt hans resultat förekommer det olika grader av intertextualitet på möten. Studien visar också att graden av intertextualitet på mötena inte är språkbunden och ordförandena använder skriftliga mötesdokument som stöd på olika sätt beroende av vilket språk han talar. (Nyström 2015).

3.3 Flerspråkighetsstrategier på tvåspråkiga möten

En strategi kan definieras som ett slags tillvägagångssätt på lång sikt och med *flerspråkighetsstrategier* menar jag de tillvägagångssätt som talaren använder när hen förmedlar information på två eller flera språk. Mechthild Reh har undersökt flerspråkighet i skriftlig form i flerspråkiga miljöer och undersökt hurdana flerspråkighetsstrategier det finns bl.a. i skyltar och instruktionsblad som syns i gatubilden. Reh (2004) har delat flerspråkighetsstrategier in i fyra olika kategorier som är duplicering (en *duplicating*), fragmentering (en *fragmentary*), överlappning (en

overlapping) och komplementaritet (en *complementary*). De svenska översättningar är av Noora Takaveräjä som har använt Rehs (2004) kategorier i undersökningen av tvåspråkig skolkontext i sin avhandling pro gradu (Takaveräjä 2015). I Finland har också bl.a. Koskinen (2012) använt Rehs (2004) kategorier i samband med undersökning av lingvistiska landskapet i Tammerfors. Reh (2004) har använt sina kategorier i undersökning av skriftligt material men det går att använda även till muntligt material som bl.a. Takaveräjä (2015) har gjort i sitt avhandling och Koskela m.fl. (2016) har gjort i sin studie om språkbruk på tvåspråkiga möten.

Enligt Reh (2004) innebär duplicering det att exakt samma information upprepas på två eller flera olika språk. Fragmentering betyder att all informationen ges på ett språk men delar av den informationen ges också på ett eller flera andra språk. I överlappning är delar av informationen samma på två eller flera språk men det framförs även något nytt information på ett annat språk och något annat nytt information på något annat språk. Om det framförs olik information på olika språk är det fråga om komplementaritet. Då måste åhörarna förstå båda språken för att förstå budskapet. (Reh 2004)

Av dessa Rehs (2004) fyra kategorier är tre sådana som kan tänkas vara språkförmedlande: duplicering, fragmentering och överlappning. Figur 1 visualiserar detta, d.v.s. flerspråkighetsstrategier som hör ihop med språkförmedling. Alla dessa tre strategier förmedlar språk på olika sätt. Dupliceringsstrategin är den mest ideala i språkförmedling med tanke på jämlik och rättvis behandling av åhörare eftersom den förmedlar precis all information på båda språken. Fragmenteringsstrategin och överlappningsstrategin förmedlar delvis samma information men tillägger också något nytt på det andra språket. Om talaren som språkförmedlare använder någon av de här två strategierna måste hen välja vilket som utelämnas på det andra språket och får på det sättet en maktposition. Komplementaritet är inte språkförmedlande eftersom då förmedlar talaren inte mellan två språk utan säger ett budskap på det ena språket och ett annat på det andra språket.

Figur 1. Flerspråkighetsstrategier utgående från Reh (2004)

Jag kommer att analysera och ge exempel på Rehs (2004) flerspråkighetsstrategier i mitt material i avsnitt 4.2. Där har jag delat upp analysen in i språkförmedlande flerspråkighetsstrategier (4.2.1) och komplementaritet (4.2.2) enligt figur 1.

3.4 Talspråk

Möten är muntliga kommunikationssituationer och språket är då talspråk. Forskning gällande talspråk har oftast utgått från samtalsanalys och då har språket betraktats främst som sociala handlingar. Det går ut på att varje tur i samtal utgör en egen handling. (Se t.ex. Anward & Nordberg 2005; Button & Lee 1987).

Talat språk skiljer sig alltid från skrivet språk och dessa två modaliteter används i olika ändamål. Det ställs olika krav på språket i olika kommunikationssituationer och därför

varierar de strukturella skillnaderna och likheterna mellan talspråk och skriftspråk i olika situationer. (Tiittula 1992: 3, 11) Talspråk kan definieras som en muntlig produkt som mottas auditivt medan skriftspråk består av grafiska signaler som mottas visuellt. I sin enkelhet betyder det att muntlig kommunikation handlar om att tala och lyssna medan skriftlig kommunikation handlar om att skriva och läsa. (Tiittula 1992: 11; Linell 1982) Typiskt för talspråk i en diskussion är att det är snabbt och att diskussionsdeltagare ska betrakta det som de andra säger. I en diskussion kan talaren inte vanligtvis planera sina turer i detalj på förhand. På ett möte kan talaren däremot förbereda en del av sina turer i förväg eftersom de inte är så mycket beroende av föregående turer som i en spontan diskussion. (Tiittula 1992: 28)

Alla yttranden och turer i ett samtal påverkas ändå av föregående turer samt kommande turer eftersom de är en del av den sociala verksamheten. Dessutom påverkar den yttre fysiska kontexten hurdan talspråket i samtalet är. (Anward & Nordberg 2005: 5–7; Linell 1982) I möteskontexten finns det också etablerade former för språket i turerna och bl.a. protokollen styr mycket det hurdan mötesdeltagarnas turer på mötet ser ut. I följande kapitel analyserar och beskriver jag hurdana turer ordförandena har på mötena i mitt forskningsmaterial.

4 ORDFÖRANDENAS SPRÅKLIGA AGERANDE PÅ TVÅSPRÅKIGA MYR-MÖTEN

I det här kapitlet analyserar jag ordförandenas turer på de två utvalda MYR-mötena ur strukturell synvinkel. Först analyserar jag den språkliga strukturen på mötena i sin helhet och därefter fokuserar jag på strukturen på ordförandenas turer på mötena i avsnitt 4.1. Jag kommer att analysera kvantitativt hur finska och svenska fördelas mellan turerna och hur ordförandena byter språk mellan turer och inom sina turer. I avsnitt 4.2 kommer jag analysera kvalitativt vilka flerspråkighetsstrategier ordförandena använder.

Tabell 3 visar antalet alla turer och andelen en- och tvåspråkiga turer i mitt primärmaterial. Mötet som hållits 16.4.2010 har 103 turer vilket är nästan hälften så mycket som på det andra mötet som hållits 30.9.2010 med totalt 55 turer. Längden på mötena är ändå nästan samma, det första mötet varar 15 minuter längre än det andra: 1 timme 34 minuter och 1 timme 14 minuter.

Tabell 3. Alla två- och enspråkiga turer på två MYR-möten

	16.4.2010	30.9.2010	Totalt
Längden på möten	1 h 34 min	1 h 14 min	2 h 48 min
Tvåspråkiga turer	65 (63 %)	36 (65 %)	101
Enspråkiga turer	38 (37 %)	19 (35 %)	57
på finska	22 (21 %)	0	22
på svenska	16 (16 %)	19 (35 %)	35
Totalt	103	55	158
Ordförandenas turer	51 (50%)	26 (47 %)	77

På basis av antalet turer verkar diskussionen på mötet den 16.4.2010 vara mer aktiv. Det som är gemensamt för mötena enligt tabell 2 är att ordförandena använder hälften av alla turer på båda mötena (50 % och 47 %). Även andelen alla tvåspråkiga och

enspråkiga turer är nästan samma på båda mötena. Andelen tvåspråkiga turer är 63 % på det första mötet och 65 % på det senare. Andelen enspråkiga turer är 37 % på det första mötet och 35 % på det andra. På det sättet liknar strukturen på mötena mycket varandra. Det finns ändå skillnad i på vilket språk de enspråkiga turer på mötena framförs. Alla enspråkiga turer är på finska på mötet 30.9.2010 medan enspråkiga turer är mer jämnt fördelade mellan finska och svenska på mötet 16.4.2010. Det används lite mer finska än svenska under mötet: 21 % av turererna är på finska och 16 % av turererna är på svenska. Enligt tabell 3 ser mötet 30.9.2010 ut att vara mer svenskspråkig medan mötet 16.4.2010 är mer tvåspråkig i sin helhet.

4.1 Språkförmedling ur strukturell synvinkel

Tabell 4 visar strukturen enligt språk i ordförandenas turer. Båda ordförandena har fler tvåspråkiga turer än enspråkiga turer. Enligt tabell 4 är de flesta turer som både OF1 och OF2 använder tvåspråkiga: 80 % av OF1s turer och 73 % av OF2s turer är tvåspråkiga. Den största skillnaden mellan ordförandenas turer finns i andelen enspråkiga turer. OF2 har inga turer på finska under hela mötet medan OF1 har fler turer på finska än på svenska fast fördelningen mellan finska och svenska är relativt jämn (12 % på finska och 8 % på svenska).

Tabell 4. Ordförandenas två- och enspråkiga turer

	OF1	OF2	Totalt
Tvåspråkiga turer	41 (80 %)	19 (73 %)	60
Enspråkiga turer	10 (20 %)	7 (27 %)	17
på finska	6 (12 %)	0	6
på svenska	4 (8 %)	7 (27 %)	11
Totalt	51	26	77

Enligt tabell 4 använder OF2 mer svenska än finska på mötet vilket stämmer överens med hela mötets (30.9.2010) struktur med flest svenskspråkiga och tvåspråkiga turer (se tabell 3). OF2 däremot har mest tvåspråkiga turer och även hans enspråkiga turer är jämt fördelade mellan finska och svenska vilket också motsvarar strukturen på hela mötet (16.4.2010) som i sin helhet är mer tvåspråkig än mötet med OF1 (se tabell 3).

På tvåspråkiga möten kan talaren byta språk mellan finska och svenska. Språkbyten kan vara *turexterna* vilket betyder att språken byts mellan turerna. Om en tur t.ex. sluter på finska och följande tur börjar på svenska blir det ett turexternt byte. Turerna kan vara enspråkiga eller tvåspråkiga mellan turexterna byten. Talaren kan byta språket också under en och samma tur och då är det fråga om *turinternt språkbyte*. Turen kan t.ex. börja på finska och talaren kan byta språket till svenska före turen slutar. Turinternt språkbyte kan finnas bara i tvåspråkiga turer och talaren kan byta språket under turen en eller flera gånger. (Pilke & Salminen 2013: 51–52)

Tabell 5 visar antalen turexterna och turinternta språkbyten på mötena. Sammanlagt har ordförandena 28 turexterna byten i primärmaterialet. Om det fanns ett språkbyte mellan varje tur på mötena skulle andelen alla möjliga byten vara hundra procent. (Se Pilke & Salminen 2013: 53) På mötet 16.4.2010 har OF1 sammanlagt 51 turer och antalet möjliga turexterna byten är då 49 när han har den första och den sista turen på mötet själv. OF1 har i detta möte 19 turexterna byten vilket är 39 % av alla möjliga byten. På mötet 30.9.2010 har OF2 sammanlagt 26 turer och antalet möjliga turexterna byten är då 24. OF2 har i detta möte 9 turexterna byten vilket är 38 % av alla möjliga byten. Procentuellt har OF1 mest turexterna byten med 39 % men skillnaden med OF2 är inte stor med hans 38 %.

Tabell 5. Ordförandenas turexterna och turinterna språkbyten

	OF1	OF2	Totalt
Turexterna byten	19	9	28
andelen av alla möjliga byten	39 %	38 %	38 %
Turinterna byten	109	49	158

Enligt tabell 5 har ordförandena sammanlagt 158 turinterna byten i materialet. OF1 dem allra mest, 109, vilket är mer än dubbelt så mycket som OF2 har. OF1 byter språket flera gånger i sina turer än OF2 vilket korrelerar med det att majoriteten av OF1:s turer är tvåspråkiga (80 %) och hans andel tvåspråkiga turer är mer än OF2 (se tabell 4).

4.1.1 Turinterna språkbyten

Variationsvidden berättar hur många språkbyten det finns i en tur. Enligt tabell 6 har båda ordförandena precis samma variationsvidd: 1–6. Det betyder att maximalt har både OF1 och OF2 bytt språket 6 gånger i en tur. Genomsnittligt har båda ordförandena bytt språket på alla möten tre gånger (tabell 6).

Tabell 6. Ordförandenas turinterna språkbyten i tvåspråkiga turer

	OF1	OF2	Totalt
Tvåspråkiga turer	41	19	60
Turinterna byten	109	49	158
Variationsvidd	1–6	1–6	1–6
Byten gms	3	3	3

Strukturen i interna språkbyten kan också betraktas enligt på vilket språk turen börjar och slutar vilket tabell 7 visar. En tvåspråkig tur kan börja och sluta på samma språk eller börja på det ena och sluta på det andra (Pilke & Salminen 2013: 61). Enligt tabell 7

har ordförandena fler turer som börjar och slutar på olika språk. Ordförandena har sammanlagt 33 turer som börjar och slutar på olika språk (fi–sv eller sv–fi) och 27 turer som börjar och slutar på samma språk (fi–fi och sv–sv). Andelen turer som börjar och slutar på finska är det minsta med 8 %. OF2 har bara en tvåspråkig tur på som börjar och slutar på finska och han byter språk sammanlagt 6 gånger under turen. Både OF1 och OF2 har mest turer som slutar på svenska (antingen sv–sv eller fi–sv) och enligt tabellen är andelen för sådana turer sammanlagt 37 % i fråga om båda mötena.

Tabell 7. Strukturen enligt språken i tvåspråkiga turer

Turen börjar / slutar	OF1	OF2	Totalt
fi–fi	4 (10 %)	1 (5 %)	5 (8 %)
Byten gms	4	6	5
Variationsvidd	2–6	6	2–6
sv–sv	11 (27 %)	11 (58 %)	22 (37 %)
Byten gms	4	3	4
Variationsvidd	2–6	2–4	2–6
fi–sv	17 (41 %)	5 (26 %)	22 (37 %)
Byten gms	2	2	2
Variationsvidd	1–5	1–3	1–5
sv–fi	9 (22 %)	2 (11 %)	11 (18 %)
Byten gms	2	3	3
Variationsvidd	1–3	3	1–3
Totalt	41	19	60

Exemplen 1 och 2 presenterar hur ordförandena byter språk inom turen.

- (1) OF1: Siirytään kohtaan viisi. Vi tar punkt fem. Arbetsordning för samarbetsgruppen i landskapet Österbotten. Pohjanmaan maakunnan yhteistyöryhmän työjärjestys, ja, joo. Varsågod landskapsordförande O.J.
- (2) OF2: Tack. Diskussion i ärendet? Keskustelu? Var så god.

I exempel 1 börjar OF1 sin tur på finska och avslutar den på svenska. Han byter språk inom turen sammanlagt tre gånger. Enligt tabell 7 är denna typ av turinternt språkbyte (fi–sv) det som OF1 använder mest (41 %). I exempel 2 börjar OF2 sin tur på svenska, byter språket till finska och avslutar turen på svenska. Han byter språk inom turen två gånger. OF2 använder mest (58 %) denna typ av turinternt språkbyte (sv–sv) i mitt material. Resultatet följer språkfördelningen (se tabell 4) där OF2 verkar använda mer svenska än finska på sitt möte.

4.1.2 Turexterna språkbyten

Talaren kan byta språk mellan turerna och då blir bytet turextern. Talaren börjar alltså sin tur på annat språk än vad föregående tur har slutat på. Det är möjligt att byta språk mellan två enspråkiga turer, två tvåspråkiga turer eller en enspråkig tur och en tvåspråkig tur. Tabell 8 presenterar ordförandenas turexterna byten på mötena. Totalt byter ordförandena språk mellan turerna 28 gånger i materialet. Bytena är vanligaste mellan tvåspråkiga turer (16). Enligt tabell 8 byter ordförandena inte språket mellan enspråkiga turer.

Tabell 8. Ordförandenas turexterna språkbyten

Ordförande	OF1	OF2	Totalt
Mellan enspråkiga turer	0	0	0
Andelen av alla möjliga byten	0	0	0
Mellan tvåspråkiga turer	10	6	16
Andelen av alla möjliga byten	21 %	25 %	22 %
Mellan en- och tvåspråkiga turer	9	3	12
Andelen av alla möjliga byten	18 %	13 %	16 %
Totalt	19	9	28
Andelen av alla möjliga byten	39 %	38 %	38 %

Tabell 8 visar att OF2 byter språket procentuellt mer mellan tvåspråkiga turer (25 %) än mellan en- och tvåspråkiga turer (13 %). OF1 däremot har mer jämna procentuella andelar av byten mellan tvåspråkiga turer (21 %) och mellan en- och tvåspråkiga turer (18 %). Exempel 3 och 4 visar hur ordförandena byter språk mellan turerna d.v.s. börjar sin egen tur på ett annat språk än föregående talaren har avslutat turen.

- (3) Mötesdeltagare: [...] että ihan hälyttävältä ei enää näytä niin kuin oli tuossa alkuvuoden puolella.
OF1: Finns det fler frågor? Onko muita kysymyksiä?
- (4) Mötesdeltagare: [...] että tässä nämä rahoitustiedot.
OF2: Jaha, tack. Så går vi till behandling av det här, ska vi ta det i tre delar det här eller?

I exempel 3 avslutar föregående talare sin tvåspråkiga tur på finska och OF1 byter språket mellan turerna genom att börja sin tvåspråkiga tur på svenska. Här är det fråga om språkbyten mellan tvåspråkiga turer. I exempel 4 avslutar föregående talare sin tvåspråkiga tur på finska och OF2 börjar sin enspråkiga tur på svenska vilket gör att det är fråga om ett språkbyte mellan en- och tvåspråkig turer.

4.2 Flerspråkighetsstrategier

I det här avsnittet analyserar jag ordförandenas språkliga agerande ur flerspråkighetsstrategiernas synvinkel. I mitt material är det vanligt att ordföranden använder en flerspråkighetsstrategi i en tur men det är även möjligt att använda flera strategier i en och samma tur. För att kunna få en överblick över vilka flerspråkighetsstrategier ordförandena använder i mitt material har jag först grovt kategoriserat deras turer enligt strategierna som det visas i tabell 9. Det går ändå inte helt utan problem att räkna strategierna kvantitativt eftersom det finns några gränsfall. Därför ger det mer mening att analysera flerspråkighetsstrategierna kvalitativt som jag gör i avsnitten 4.2.1 och 4.2.2. Gränsfall i mitt material gäller turer där ordföranden använder flera olika strategier i en och samma tur. I dessa några fall har jag valt att kategorisera turen i tabell 9 enligt den strategin som är dominerande i turen.

Tabell 9. Ordförandenäs flerspråkighetsstrategier

Flerspråkighetsstrategier	OF1	OF2	Totalt
Duplicering	7 (17 %)	5 (26 %)	12 (20 %)
Fragmentering	21 (51 %)	12 (63 %)	33 (55 %)
Överlappning	8 (20 %)	2 (11 %)	10 (17 %)
Komplementaritet	5 (12 %)	0	5 (8 %)
Totalt	41 (68 %)	19 (32 %)	60

Flerspråkighetsstrategierna används vanligtvis i tvåspråkiga turer och jag har tagit med i analysen ordförandenäs alla 60 tvåspråkiga turer av vilka OF1 har totalt 41 (68 %) och OF2 har totalt 19 (32 %) enligt tabell 9. Flerspråkighetsstrategierna kan även användas turexternt men jag avgränsar min analys i denna avhandling endast till turinterna strategier av utrymmesskäl. Om flerspråkighetsstrategierna används turexternt kan det gälla även enspråkiga turer och inte bara tvåspråkiga turer.

Enligt tabell 9 använder både OF1 och OF2 mest fragmentering i sina tvåspråkiga turer. I över hälften (51 % och 63 %) av båda ordförandenäs turer är det fråga om fragmentering. Den strategin som båda ordförandena använder minst är komplementaritet. OF2 använder inte alls komplementaritet och OF1 använder det bara i 12 % av sina turer.

4.2.1 Språkförmedlande flerspråkighetsstrategier

I det här avsnittet analyserar jag närmare hur ordförandena använder de tre språkförmedlande flerspråkighetsstrategierna som är duplicering, fragmentering och överlappning (se figur 1 i avsnitt 3.3). Med hjälp av exempel beskriver jag hur ordförandena använder flerspråkighetsstrategierna under de två möten i mitt material.

4.2.1.1 Duplicering

När ordföranden använder dupliceringsstrategin upprepar han precis samma information både på finska och på svenska. Enligt tabell 9 använder OF1 duplicering i 17 % av alla sina tvåspråkiga turer och andelen för OF2 är 26 %. Exempelen 5–8 presenterar hur ordförandena använder dupliceringsstrategin. Både OF1 och OF2 använder duplicering oftast när det är fråga om korta turer med bara några ord på bägge språken. I exempel 5 tackar OF1 föregående talare som har använt både finska och svenska och också ordföranden tackar talaren på båda språken. I exempel 6 och 7 ställer OF1 frågor till alla mötesdeltagare och använder båda språken för att uppmärksamma jämligt båda språkgrupperna. I exempel 8 ger OF2 ordet till följande talare och använder både finska och svenska.

- (5) OF1: Kiitos, tack.
- (6) OF1: Finns det fler frågor? Onko muita kysymyksiä?
- (7) OF1: Övriga ärenden? Muita asioita?
- (8) OF2: Olkaa hyvä Stefan, varsågod Stefan.

I materialet är det typiskt att använda duplicering när ordföranden tar hand om mötestekniska delar av mötet som t.ex. när de öppnar mötet och väljer protokolljusterare. Koskela m.fl. (2016) har fått liknande resultat i sin studie när det gäller duplicering på mötena d.v.s. att det används oftast när ordföranden styr mötet framåt enligt agendan. Exempel 9 och 10 handlar om sådana fall. I exempel 9 öppnar OF2 mötet och tar upp namnupprop för att konstatera om mötet är beslutsfört. Det gör han på båda språken. I exempel 10 tar OF2 upp paragrafen om protokolljusterare och ber om förslag från mötesdeltagare på svenska och på finska.

- (9) OF2: Välkommen till samarbetsgruppens för landskapet *Österbottens* möte. Tervetuloa maakunnan yhteistyöryhmän kokoukseen. Vi ska gå till namnupprop. För att konstatera om vi är beslutsföra. *Eli* mennään nimenhuutoon ja katsotaan ollaanko me päätösvaltaisia. *Eli* sitten aloitetaan. Vi börjar.

- (10) OF1: *Så då går vi till* protokolljusterare. Pöytäkirjantarkastajien valitseminen. *Sitten* ehdotuksia? Förslag?

I exemplen 9 och 10 motsvarar den svenskspråkiga och finskspråkiga delen av turen inte helt ordagrant varandra men innehållet i informationen är densamma vilket är förutsättningen för att det skulle handla om duplicering. Därför har jag räknat också dessa turer som dupliceringsstrategier. I exemplen 9 och 10 är det som sägs bara på det ena språket markerat med kursiv. I exempel 9 upprepar OF2 inte landskapets namn *Österbotten* på finska men det kommer implicit fram av den finska delen vilket landskap det är fråga om. Ha använder också det finska ordet *eli* när han markerar sitt språkbyte i mitten av turen. I exempel 10 utelämnar OF1 orden *så då går vi till* i den finska delen och ordet *sitten (sedan)* i den svenska delen men innehållet i båda språkversionerna är detsamma.

4.2.1.2 Fragmentering

Fragmenteringsstrategin innebär att ordföranden säger all information på det ena språket men säger bara delar av samma information på det andra språket. Fragmentering är den strategin som både OF1 och OF2 använder allra mest på mötena i materialet (se tabell 9). Enligt tabell 9 använder OF1 fragmentering 21 gånger vilket är 51 % av alla hans tvåspråkiga turer. OF2 använder fragmentering 12 gånger vilket är 63 % av alla hans tvåspråkiga turer. Exempel 11–14 visar hur ordförandena använder fragmentering på mötena i materialet. Det som sägs bara på det andra språket och som är ny information har markerats med kursiv i exemplen. I exempel 11 tar OF1 upp mötets laglighet och om det är beslutsfört både på svenska och på finska men när han ska ta namnupprop säger han det endast på svenska: ”*Okej, vi tar namnupprop*”. Det kan vara att han anser att det inte behöver upprepas på finska eftersom båda språkgrupperna förstår vad som händer på möter när ordföranden ropar upp namn i början av mötet.

- (11) OF1: Joo, elikkä todetaan kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus. Vi konstaterar mötets laglighet och beslutsförande, är vi beslutsföra. *Okej, vi tar namnupprop*.

I exempel 12 går OF1 till följande paragraf i dagordningen och säger det på finska och på svenska men när han frågar om det är någon som ska föredra det eller kommentera det riktar han sig endast till de svenskspråkiga. Det kan bero på att paragrafen handlar om trafiksäkerhetsarrangemang i Larsmo kommun som i 2010 när mötet har hållits har varit en svenskspråkig kommun och OF1 antar eventuellt att de som har någonting att kommentera om detta är svenskspråkiga dvs. OF1 anpassar sitt språkbruk enligt det som han tror att är den primära mottagaren. Det är dock inte helt rättvist mot de finskspråkiga som har också rätten att kommentera saken. I exempel 13 går OF2 också till följande paragraf i dagordningen på finska och på svenska men ger ordet till nästa talare bara på svenska ovh denna talare håller sitt inlägg också mest på svenska.

- (12) OF1: *Sitten mennään kohtaan 6. Vi går till punkt 6. Trafiksäkerhetsarrangemang i Larsmo centrum. Luodon liikenneturvallisuusjärjestelyt Luodon keskustassa. Är det någon som föredrar det här eller har någon kommentarer att få till det här?*
- (13) OF2: *Så går vi till paragraf 24. Eli pykälä 24. Landskapsprogrammets genomförandeplan 2011–2012. Så är det Olav, varsågod.*

4.2.1.3 Överlappning

När ordföranden säger samma information på finska och på svenska men tillägger något nytt på svenska och något annat på finska är det fråga om överlappningsstrategin. Exempel 14–16 visar hur OF1 och OF2 använder denna strategi i materialet. Det som sägs bara på det ena språket har kursiverats i exemplen. Av de tre språkförmedlande flerspråkighetsstrategierna, duplicering, fragmentering och överlappning, är överlappningen den strategin av dessa som används minst i hela materialet. OF1 och OF2 använder överlappningsstrategin totalt i 17 % av alla sina tvåspråkiga turer. OF1 använder mer överlappningsstrategin än OF2. OF1 har 8 turer som handlar om överlappning medan OF2 har bara 2 turer där han använder överlappning.

- (14) OF2: *Sitten mennään kohtaan 26. Muut asiat. Övriga ärenden. Varsågod.*
- (15) OF2: Jo, nästa möte är 18.11. Eli 18.11. on seuraava kokous. *Merkitsette allakkaan. Tack ska ni ha för en ivrig diskussion och mötet är avslutat.*

Exemplen 14 och 15 är från slutet av mötet 30.9. och där använder OF2 överlappningsstrategin var han talar lite friare än i början av samma möte. I exempel 15 säger OF2 först på finska att följande paragraf är nummer 26 och därefter säger han paragrafens rubrik både på finska och på svenska och därefter säger han *varsågod* endast på svenska. I detta exempel är det inte fråga om något väsentligt viktig information som OF2 lämnar bort på svenska och senare på finska eftersom de svenskspråkiga mötesdeltagarna kan läsa numret till paragrafen på deras mötesdokument som har delats ut före mötet och artighetsfrasen *varsågod* förstås troligen av alla finskspråkiga mötesdeltagare. I exempel 16 säger OF2 först både på finska och på svenska datum för nästa möte och därefter uppmanar han mötesdeltagarna att anteckna det i kalendern endast på finska: ”*merkitsette allakkaan*”. OF2 har redan tidigare på mötet hunnit tacka deltagarna för mötet och avsluta mötet få finska men han blir då avbruten eftersom det är en som vill veta när nästa mötet hålls. I exempel 15 avslutar OF2 mötet på svenska men tackar för *ivrig diskussion* endast på svenska.

I exempel 16 har OF1 lite längre tur än i andra exemplen. Som i exempel 14 och 15 talar OF1 ganska fritt i exempel 16 och byter språket flera gånger under sin tur. Han kommenterar föregående talares inlägg delvis på samma sätt på finska och på svenska men tillägger mer information på finska som t.ex. genom att nämna den internationella konkurrensen och hur den tar bort arbetsplatser på området, möjligheter med energiklustret och bioenergin på landsbygden. Det som OF1 tillägger på svenska handlar om invandringspolitik och han säger endast på svenska att det är en annan diskussion och de ska inte diskutera det där på mötet.

- (16) OF1: Okej, joo. Tota ihan pari kommenttia. Se on ihan totta niin kuin puhuja sanoi, niin tää *kansainvälinen kilpailu* ja globalisaatio, niin kyllä *vie meiltä ilman muuta työpaikkoja*. Se on vaan niin kuin *hyväksyttävä* ja samaten niin kuin järjestelyt mutta meidän pitää tällä

ohjelmalla osittain vastata siihen, että meidän kilpailukyky sitten paranee, toisaalta me saadaan toisia toimintoja tänne tai jäämään ja kehittämään. *Ja se on selvää, että tän pyrkisi energiaklusterin maksimaaliseen hyödyntämiseen kaikin tavoin, että sillähän on monta rönsyä, että se on nämä suuret mutta sitten tulee tämä bioenergia ja uusiutuva energia tulee ehkäpä sitten maaseudulle.* Det är nu som frågeställaren sade, så det är ju så att de här stora företagen så, de är globala och de kommer att flytta i sin verksamhet och omorganisera också i framtiden, det kan vi inte ju göra något åt men vi måste se till att vi är konkurrenskraftiga här i regionen. Och få vi nya aktörer och nya funktioner för de här existerande företagen. Sitten mitä tulee maahanmuuttopolitiikkaan, en tiedä. Mutta kuntapaikkoja niin on, nyt se on ihan mun viranomaisena, mutta kuntapaikkoja me tarvitaan. Kommunplatser för invandringen i den här så skulle vi ju behöva, *men det är en annan diskussion, inte här.* Muita kommentteja tähän? Andra kommentarer till det här programmet?

4.2.2 Komplementaritet

Komplementaritet innebär att ordföranden inte säger samma information på båda språken utan han säger något på finska och något annat på svenska i sina tvåspråkiga turer på mötet. Komplementaritet är den strategin som används allra minst under mötena. OF2 använder inte alls komplementaritet i materialet. Det är endast OF1 som använder komplementaritetsstrategin och han använder det sammanlagt 5 gånger under sitt möte. Exempel 18–20 visar hur OF1 använder komplementaritet på mötet.

- (17) OF1: Jo. Här då kommenterar O.J. *Hän kommentoi* tätä tuota teiden kuntoa ja vähää rahamäärää.
- (18) OF1: Jo, tack. *Elikkä* tässä tuli tuo nuorten tilanne ja sen huomioiminen ohjelmassa, ja sitten pidennetyt työurat, sekin näkyisi tässä sitten ohjelmassa, muttta varmaan pantiin muistiin siellä, siellä seuraava.
- (19) OF1: *Eli* joillakin toimialoilla, jotka on nyt selviä ja ukrainalaiset pitävät tän turkistarhauksen pyörät pyörimässä ja Uudessakaarlepyyssä. Följande?

I exempel 17 säger OF1 först på svenska vem som har kommenterar förslaget i föregående inlägg. Därefter sammanfattar han på finska vad talaren har precis sagt

endast på svenska. I exempel 18 tackar OF1 på svenska den föregående talare som har talat endast svenska i sin tur. Därefter sammanfattar OF1 igen innehållet av det svenskpråkiga inlägget på finska. I exempel 19 börjar OF1 turen med att sammanfatta innehållet i föregående inlägg till finska och till sist ger han ordet till följande talare på svenska. Det är möjligt att ordföranden känner de andra mötesdeltagarna redan så bra att han vet vilket språk de brukar använda och kanske därför ger han ordet till följande talare bara på svenska eftersom han antar att han kommer att tala svenska.

I alla exempel av komplementering markerar ordföranden språkligt det att han tolkar spontant föregående talarens inlägg till det andra språket. I exempel 17 säger han det direkt med att säga ”*hän kommentoi*” (*han kommenterar*). I exempel 18 och 19 använder han de finska konjunktionerna *eli* och *elikkä* för att markera att han tolkar innehållet i föregående inlägg till finska.

Det som är gemensamt för de turer i vilka OF1 använder komplementaritet är att han översätter muntligt innehållet i en annan deltagares inlägg till det andra språket. Man kunde egentligen här definiera även komplimenteringsstrategin som språkförmedlande flerspråkighetsstrategin eftersom språkförmedling kan definieras som en slags spontan tolkning (se kapitel 3). Som sagt tidigare väljer jag ändå skilja komplementariteten från de andra flerspråkighetsstrategierna eftersom ordföranden inte språkförmedlar inom en och samma tur utan mellan sina egna och andra deltagares turer.

5 ORDFÖRANDENAS SPRÅKLIGA AGERANDE I TRE TVÅSPRÅKIGA MÖTESKONTEXTER

I detta kapitel jämför jag fyra olika ordförandes språkbruk i tre tvåspråkiga möteskontexter. Jag använder både mitt primärmaterial vilket är de två MYR-mötena i Österbotten (16.4.2010 och 30.9.2010) samt mitt sekundärmaterial som består av två ledningsgruppsmöten (Tritonia 18.8.2015 och Flerspråkighetsinstitutet 11.9.2015). Jag kommer att jämföra och analysera kvantitativt först mötena i sin helhet i avsnitt 5.1 för att få en helhetsbild av kontexterna och sedan fokuserar jag på ordförandenas språkbruk i avsnitt 5.2.

5.1 Språkbruket under mötena

I detta avsnitt jämför jag de fyra tvåspråkiga mötena i mitt material med varandra. Tabell 10 presenterar längden på dessa fyra möten samt hurdana turer (en- och tvåspråkiga) det finns i mötena. Enligt tabellen är MYR-mötet som har hållits 16.4.2010 det längsta mötet (en timme och 34 minuter) och det kortaste mötet är Tritonias direktionsmöte som har hållits 18.8.2015 (57 minuter).

Tabell 10. Längden och alla turer på mötena

	Landskapets samarbetsgrupp		Ledningsgrupperna		Totalt
	16.4.2010	30.9.2010	18.8.2015	11.9.2015	
Längden på möten	1 h 34 min	1 h 14 min	57 min	1 h 9 min	5 h 11 min
Tvåspråkiga turer	65 (63 %)	36 (65 %)	20 (7 %)	37 (7 %)	158
Enspråkiga turer	38 (37 %)	19 (35 %)	260 (93 %)	515 (93 %)	832
på finska	22 (21 %)	0	174 (62 %)	245 (44 %)	441
på svenska	16 (16 %)	19 (35 %)	86 (31 %)	270 (49 %)	391
Totalt	103	55	280	552	990
Ordförandenas turer	51 (50%)	26 (47 %)	104 (37 %)	146 (26 %)	327 (33 %)
Ordförande	OF1	OF2	OF3	OF4	

Jämförelsen mellan antalet turer under mötena visar stora skillnader mellan de fyra möten. MYR-mötet 30.9.2010 har endast 55 turer under hela mötet medan Flerspråkighetsinstitutets ledningsgruppsmöte 11.9.2015 har 552 turer. Den stora skillnaden i antalet turer mellan mötena förklaras delvis med att det har varit olika personer som har transkriberat primärmaterialet och sekundärmaterialet i den här studien. När det gäller mötena från året 2015 har transkriberingen varit mer noggrann och även uppbackningar som ”mm” har räknats som egna turer medan dessa i regel har utelämnats i transkriberingar från året 2010. I min analys har jag räknat dessa korta turer som enspråkiga enligt det språket i den turen som hör ihop med uppbackningen ifall språket på turen inte kommer fram på något annat sätt. Skillnaden i antalet turerna kan förklaras också med det att mötena av landskapets samarbetsgrupp ser ut att vara mer bunden till protokoll än vad de två ledningsgruppsmötena är och därför talar de olika mötesdeltagarna längre under deras turer. På dessa två möten presenteras det olika ärenden och presentationerna är ofta flera minuter långa. Däremot är ledningsgruppsmötena mer diskuterande och mötesdeltagare deltar flitigare i diskussionen jämfört med samarbetsgruppens möten. Med andra ord består MYR-mötena av långa turer som är färre till antal medan de två ledningsgruppsmötena består av flera korta turer.

Det finns skillnader mellan ledningsgruppsmöten och samarbetsgruppens möten även när det gäller andelen enspråkiga och tvåspråkiga turer. På de två MYR-möten är majoriteten av turerna tvåspråkiga medan majoriteten av alla turer på de två ledningsgruppsmötena är enspråkiga. Om man ser på språkfördelningen mellan enspråkiga turer har språken fördelats ganska jämnt mellan finska och svenska på mötena 16.4.2010 och 11.9.2015. På mötet som hållits 18.8.2015 är majoriteten av enspråkiga turer på finska (62 %) medan det på mötet 30.9.2010 finns inga enspråkiga turer på finska. Som helhet är de fyra mötena tvåspråkiga på olika sätt: MYR-mötena har mest tvåspråkiga turer medan ledningsgruppsmötena har mest enspråkiga turer men fördelningen mellan dessa turer är ändå ganska jämn, d.v.s. det finns inte stora skillnader mellan andelen finska och svenska turer.

När det gäller andelen ordförandenas turer finns det skillnader. På Tritonias möte 18.8.2015 är andelen ordförandenas turer på hela mötet 37 % och på Flerspråkighetsinstitutets möte 11.9.2015 är ordförandens andel av alla turer 26 % medan ordförandena i de två MYR-möten använder cirka hälften (50 % och 47 %) av alla turer på mötena. Det kan betyda att ordförandena i ledningsgruppsmötena inte har så aktiv roll som ordförande genom att t.ex. dela ut ord till mötesdeltagarna och då blir mötet också mindre formell. På mötena 18.8.2015 och 11.9.2015 är det vanligt att mötesdeltagarna tar ordet själv och diskuterar med varandra utan att ordföranden kommenterar varje tur vilket syns i den lilla andelen ordförandes turer av alla turer på mötet. På MYR-mötena har ordförandena mer aktiv roll och de använder fler turer än de övriga mötesdeltagarna tillsammans.

5.2 Ordförandenas bruk av två språk

I detta avsnitt fokuserar jag närmare på de fyra olika ordförandenas språkbruk på mötena. Jag kommer att jämföra deras andel av enspråkiga och tvåspråkiga turer med varandra samt analysera kvantitativt deras språkbyten inom och mellan turerna samt den språkliga strukturen i deras turer. Tabell 11 presenterar alla ordförandenas enspråkiga och tvåspråkiga turer på mötena.

Tabell 11. Antalet och andelen ordförandenas enspråkiga och tvåspråkiga turer

Ordförande	OF1	OF2	OF3	OF4	Totalt
Enspråkiga turer	10 (20 %)	7 (27 %)	90 (87 %)	139 (95 %)	246
Turer på finska	6 (12 %)	0	71 (79 %)	46 (33 %)	123
Turer på svenska	4 (8 %)	7 (27 %)	19 (21 %)	93 (67 %)	123
Tvåspråkiga turer	41 (80 %)	19 (73 %)	14 (13 %)	7 (5 %)	81
Totalt	51	26	104	146	327

Enligt tabell 11 är majoriteten av OF1s och OF2s turer tvåspråkiga och majoriteten av OF3s och OF4s turer enspråkiga vilket överensstämmer med strukturen på hela mötet med alla turer (se tabell 10 i avsnitt 5.1). Största skillnaden mellan andelen enspråkiga och tvåspråkiga turer har OF4 av vars turer endast 5 % är tvåspråkiga turer. OF2 och OF4 har mest svenskspråkiga turer medan OF1 och OF3 har mest finskspråkiga turer bland deras enspråkiga turer. Av alla ordförandena är OF2 den enda som har inga enspråkigt finska turer.

Tabell 12 presenterar ordförandenas turexterna och turinterna språkbyten på mötena. Ordförandena har sammanlagt 41 turexterna byten i materialet. Som det konstaterades i avsnitt 4.1 skulle andelen alla möjliga byten vara hundra procent ifall det fanns ett språkbyte mellan varje tur. På mötena med OF3 och OF4 är andelen alla möjliga byten väldigt liten enligt tabell 12: 7 % för OF3 och 4 % för OF4. Det betyder att ordförandena på dessa möten byter sällan språk mellan turerna d.v.s. de oftast börjar sina turer med samma språk som föregående talare har använt sist i sin tur. På mötena med OF1 och OF2 byter ordförandena mer språk mellan turerna och deras andel av alla möjliga byten är 39 % och 38 %.

Tabell 12. Ordförandenas turexterna och turinterna språkbyten

	OF1	OF2	OF3	OF4	Totalt
Turexterna byten	19	9	7	6	41
andelen av alla möjliga byten	39 %	38 %	7 %	4 %	13 %
Turinterna byten	109	49	21	17	196

Ordförandena har sammanlagt 196 turinterna byten i materialet enligt tabell 12. Allra mest turinterna byten har OF1 som har tydligt mer turinterna byten jämfört med de tre övriga ordförandena i materialet. OF1 gör 109 turinterna byten på sitt möte medan OF2, OF3 och OF4 har mindre än hälften av antalet som han har. Om man ser på tabell 11 kan man se att OF1 har mest tvåspråkiga turer av alla ordförandena (80 %) vilket

syns i det att han också byter språket oftast inom turen jämfört med andra ordförandena. Majoriteten av OF3s och OF4s turer är enspråkiga vilket gör att de inte kan byta språket så ofta turinternt. OF4 har minst antalet turinterna byten i materialet. Hen byter språket inom turen 17 gånger på mötet och det syns också i det att hen har allra mest enspråkiga turer i hela materialet: 95 % av hens turer är enspråkiga.

Tabell 13 visar mer detaljer om ordförandenas tvåspråkiga turer. Tabellen presenterar hur många turinterna byten ordförandena har och hur många gånger de byter språk under en tur. Variationsvidden, vilket visar hur många gånger ordföranden byter språk under en och samma tur, är något större på MYR-mötena med OF1 och OF2 (1–6) jämfört med de två ledningsgruppsmötena med OF3 och OF4 (1–4 och 1–5). OF1 och OF2 byter alltså språk maximalt 6 gånger under en tur medan OF3 gör det maximalt 4 gånger och OF4 gör det maximalt 5 gånger.

Det finns skillnader mellan MYR-mötena och ledningsgruppsmötena också när det gäller hur många gånger ordförandena i genomsnitt byter språk under mötet, se tabell 13. Ordförandena byter genomsnittligt mer språk på MYR-mötena än i ledningsgruppsmötena. OF1 och OF2 byter språket i genomsnitt tre gånger medan på ledningsgruppsmötena byter OF3 och OF4 språket i genomsnitt två gånger per tur. MYR-mötena har också fler tvåspråkiga turer än ledningsgruppsmötena har: 41 och 19 för OF1 och OF2 jämfört med 14 och 7 för OF3 och OF4.

Tabell 13. Ordförandenas turinterna språkbyten i tvåspråkiga turer

	OF1	OF2	OF3	OF4	Totalt
Tvåspråkiga turer	41	19	14	7	81
Turinterna byten	109	49	21	17	215
Variationsvidd	1–6	1–6	1–4	1–5	1–6
Byten gms	3	3	2	2	3

Analysen av på vilket språk turen börjar och slutar i turinterna språkbyten visar att det finns några skillnader mellan ordförandena. Enligt tabell 14, som presenterar strukturen enligt språken (början–slut) i ordförandenas tvåspråkiga turer, har ordförandena i mitt material mest turer som slutar på svenska (antingen sv–sv eller fi–sv). Sammanlagt har de fyra ordförandena 56 turer som slutar på svenska och 25 turer som slutar på finska. Tre av ordförandena, OF1, OF3 och OF4 har mest turer som börjar på finska och slutar på svenska. Andelen sådana turer är 40 % av alla turer på mötena i materialet. OF2 har istället mest turer som börjar på svenska och slutar på svenska (58 % av hans tvåspråkiga turer). Andelen turer som börjar och slutar på finska är det minsta med en andel på 12 % i hela materialet. Det finns variation i hur turlerna är uppdelade mellan ordförandena enligt språken och alla strukturtyper i turlerna förekommer i materialet hos alla ordförandena minst en gång på mötena, se tabell 14.

Tabell 14. Strukturen enligt språken i tvåspråkiga turer

Turen börjar / slutar	OF1	OF2	OF3	OF4	Totalt
fi–fi	4 (10 %)	1 (5 %)	3 (21,5 %)	2 (29%)	10 (12 %)
Byten gms	4	6	3	2	4
Variationsvidd	2–6	6	2–4	2	2–6
sv–sv	11 (27 %)	11 (58 %)	1 (7 %)	1 (14 %)	24 (30 %)
Byten gms	4	3	2	2	3
Variationsvidd	2–6	2–4	2	2	2–6
fi–sv	17 (41 %)	5 (26 %)	7 (50 %)	3 (43 %)	32 (40 %)
Byten gms	2	2	2	3	2
Variationsvidd	1–5	1–3	1–3	1–5	1–5
sv–fi	9 (22 %)	2 (11 %)	3 (21,5 %)	1 (14 %)	15 (18 %)
Byten gms	2	3	1	1	2
Variationsvidd	1–3	3	1	1	1–3
Totalt	41	19	14	7	81

När det gäller turexterna språkbyten finns det också variation mellan ordförandena. Tabell 15 visar hur ordförandena byter språk mellan turlerna på mötena. Språkbyten är turextern om talaren börjar sin tur på annat språk än föregående tur har slutat på och

som det konstaterades i avsnitt 4.2 är det möjligt att byta språk mellan två enspråkiga turer, två tvåspråkiga turer eller en enspråkig tur och en tvåspråkig tur. Enligt tabell 15 byter ordförandena språk mellan tureorna totalt 41 gånger i hela materialet. Bytena är vanligaste mellan enspråkiga och tvåspråkiga turer. Dessa språkbyten finns sammanlagt 18 i materialet. Enligt tabell 15 byter OF1 och OF2 inte språket mellan enspråkiga turer medan OF3 och OF4 gör det. Däremot byter OF3 och OF4 inte språket mellan tvåspråkiga turer medan OF1 och OF2 i sin tur gör detta.

Tabell 15. Ordförandenas turexterna språkbyten

Ordförande	OF1	OF2	OF3	OF4	Totalt
Mellan enspråkiga turer	0	0	3	4	7
Andelen av alla möjliga byten	0	0	3 %	3 %	2 %
Mellan tvåspråkiga turer	10	6	0	0	16
Andelen av alla möjliga byten	21 %	25 %	0	0	5 %
Mellan en- och tvåspråkiga turer	9	3	4	2	18
Andelen av alla möjliga byten	18 %	13 %	4 %	1 %	6 %
Totalt	19	9	7	6	41
Andelen av alla möjliga byten	39 %	38 %	7 %	4 %	13 %

Det som är iögonfallande i materialet är att OF3 och OF4 har sammanlagt färre turexterna språkbyten på mötena än OF1 och OF2 fast OF3 och OF4 har betydligt flera turer på sina möten. Enligt tabell 11 har OF3 sammanlagt 104 turer och OF4 har 146 turer medan OF1 har 51 och OF2 har endast 26 turer under mötena. Ordförandena på ledningsgruppsmötena verkar alltså byta sällan språket mellan tureorna och de brukar

börja sina turer på samma språk som föregående talare har slutat sin tur. På MYR-mötena är det vanligare för ordförandena att byta språket mellan turerna.

6 SLUTDISKUSSION

Syften med min undersökning har varit att undersöka hur ordförandena agerar språkligt på tvåspråkiga officiella möten. Genom att välja språkförmedling som utgångspunkt har jag studerat fördelning mellan finska och svenska i ordförandenas inlägg samt analyserat kvantitativt och kvalitativt ordförandenas språk ur strukturell synvinkel (språkval och språkbyten) och med hjälp av Rehs (2004) flerspråkighetsstrategier. Primärmaterialet som jag har använt består av transkriberingar av två officiella tvåspråkiga MYR-möten med två olika ordföranden. Jag har jämfört resultaten av min analys av primärmaterialet med mitt sekundärmaterial som innefattar transkriberingar av två olika tvåspråkiga ledningsgruppsmöten. Med andra ord har jag undersökt fyra olika ordförandenas språkbruk på fyra möten i tre olika möteskontexter.

Enligt mina resultat använder ordförandena på MYR-mötena alla fyra flerspråkighetsstrategier men de används inte alla lika mycket. Mest används fragmenteringsstrategin och minst används komplementaritetsstrategin. Resultaten i min analys visar också att strukturen i ordförandenas turer på tvåspråkiga möten liknar varandra. Det finns dock skillnader i hur ordförandena använder tvåspråkiga och enspråkiga turer i materialet. En del av ordförandena favoriserar tvåspråkiga turer och en del av ordförandena använder mer enspråkiga turer. Fast ordförandena använder enspråkiga turer är indelningen mellan språken relativt jämn, d.v.s. ordförandena använder nästan lika mycket enspråkigt finska och svenska turer. Mina resultat visar att om mötet är mer formell och följer agendan samt om mötet består av mer presentationer än fri diskussion använder ordföranden mer tvåspråkiga turer jämfört med möten där mötesdeltagarna diskuterar med varandra mer fritt.

Jag har inte tagit med i analysen turexterna flerspråkighetsstrategier eller flerspråkighetsstrategier i enspråkiga turer eftersom det var nödvändigt att avgränsa analysen och lämna dessa strategier som inte är de mest frekventa i mitt material till framtida forskning. Genom att ta systematiskt hänsyn till även turexterna strategier och alla mötesdeltagare kan bilden av språklig praxis och språkligt agerande i tvåspråkig möteskontext i Finland kompletteras. I min analys har jag haft fokus på ordförandenas

en- och tvåspråkiga turer men genom att analysera endast turer får man inte hela bilden av hur mycket ordförandena använder finska och svenska. För att studera närmare hur finska och svenska används borde man analysera även hur mycket språken används tidsmässigt samt vilket sakinnehåll som förmedlas på respektive språk. Detta kunde göras genom tidsberäkningar och t.ex. begreppsanalys.

Min undersökning är en fallstudie och den ger således en inblick på hur ordförandens språkbruk kan se ut på tvåspråkiga officiella möten. Resultaten kan hjälpa att förstå hur tvåspråkiga officiella möten fungerar i praktiken och hurdan roll ordföranden har på mötena. Eftersom Finland har två nationalspråk är det viktigt att ta hänsyn till att båda språkgrupperna behandlas jämlikt även på officiella tvåspråkiga möten och att alla deltagare får yttra sig på sitt eget språk. Forskningen i tvåspråkiga officiella möten kan bidra till att språkliga rättigheter respekteras och tas i hänsyn i praktiken vilket i sin tur leder till delaktighet. I framtiden kommer även flerspråkigheten i samhället troligen öka och därför skulle en intressant forskningstematik vara att undersöka t.ex. hurdan ordförandens språkbruk är på möten med flera än två språk.

LITTERATUR

- Anward, Jan & Bengt Nordberg (red.) (2005). *Samtal och grammatik. Studier i svenskt samtalspråk*. Lund: Studentlitteratur.
- Bargiela-Chiappini, Francesca & Sandra Harris (1997). *Managing language: The discourse of corporate meetings*. Amsterdam: Benjamin, cop.
- Button, Graham & John R. E. Lee (red.) (1987). *Talk and social organisation*. Clevedon: Multilingual Matters Ltd.
- Börestam, Ulla & Leena Huss (2001). *Språkliga möten: tvåspråkighet och kontaktlingvistik*. Lund: Studentlitteratur.
- Clifton, Jonathan (2006). A conversation analytical approach to business communication: The case of leadership. *Journal of Business Communication* 43, 202–219.
- Enestam, Jan Erik & Marcus Henricson (2015). *Ett språk eller två? Förvaltningsmodeller för tvåspråkiga kommuner*. Magma–studie 1/2015. Tankesmedjan Magma. [Online]. [Citerad 23.8.2016]. Tillgänglig: <http://magma.fi/uploads/media/study/0001/01/334c6580991df1e11b44930058ebad2db506abf2.pdf>
- Finlands kommunförbund (2004). *Kommunerna och språklagstiftningen*. 2 upplagan. Helsingfors.
- Finnäs, Fjalar (2015). Tvåspråkiga familjer och deras betydelse för demografin. I: Marika Tandefelt (red.). *Gruppspråk, samspråk, två språk*. Helsingfors: Svenska litteratursällskapet i Finland.
- Flerspråkighetsinstitutet (2016a). *Information om Flerspråkighetsinstitutet*. [Online]. [Citerad 23.8.2016]. Tillgänglig: <http://www.multilingualism.fi/sv/content/information-om-flerspråkighetsinstitutet>
- Flerspråkighetsinstitutet (2016b). *Administration*. [Online]. [Citerad 23.8.2016]. Tillgänglig: <http://www.multilingualism.fi/sv/content/administration>
- Hakulinen, Auli (1998). Vuorottelujäsennys. I: Liisa Tainio (red.). *Keskusteluanalyysin perusteet*. 2:a upplagan. Tammerfors: Vastapaino, 32–74.
- Hakuta, Kenji & Marguerite Malakoff (1991). Translation skill and metalinguistic awareness in bilinguals. I: Ellen Bialystok (red.). *Language processing in bilingual children*, 141–166. Cambridge: Cambridge University Press.

- Hanson, William E. & Alejandro Morales (2005). Language Brokering: An Integrative Review of the Literature. *Hispanic Journal of Behavioral Sciences* vol. 27:4, 471–503.
- Harjunpää, Katariina (2011). *Kielimuurin murtajat – Käännökset arkikeskustelun jäsentäjinä Penedon suomalaisessa siirtokunnassa*. Avhandling Pro gradu. Helsingfors universitet. [Online]. [Citerad 25.3.2013]. Tillgänglig: <https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/26473/kielimuu.pdf?sequence=1>
- Heittola, Sanna & Jari-Pekka Välimaa (2015). Havaintoja tulkkauksen käytännöstä: kaksikieliset paikallispoliisiorganisaatiot ja kaksikielinen terveydenhuollon palveluorganisaatio. *Virittäjä* 3/2015, 403–412.
- Henricson, Sofie (2015). Svenska och finska i samma samtal. I: Tandefelt, Marika (red.) *Gruppspråk, samspråk, två språk*. Helsingfors: Svenska litteratursällskapet i Finland, 127–142.
- Hirsjärvi, Sirkka, Pirkko Remes & Paula Sajavaara (1997). *Tutki ja kirjoita*. 11. upplagan. Helsingfors: Tammi
- Holme, Idar Magne & Bernt Krohn Solvang (1991). *Forskningsmetodik. Om kvalitativa och kvantitativa metoder. (Metodevalg og metodebruk, översatt av Björn Nilsson)*. Oslo: TANO A.S.
- Justitieministeriet (2009). *Språklagen* [Online]. [Citerad 25.1.2013]. Tillgänglig: <http://www.om.fi/sv/Etusivu/Julkaisut/Esitteet/Kielilaki>
- Kommunförbundet (2016a). *svensk- och tvåspråkiga kommuner*. [online]. [Citerad 19.10.2016]. Tillgänglig: <http://www.kommunerna.net/sv/kommuner/svensk-tvasprakiga/Sidor/default.aspx>
- Kommunförbundet (2016b). *Svensk- och tvåspråkiga kommuner. Bakgrundsinformation 2008–2016*. [online]. [Citerad 5.9.2016]. Tillgänglig: <http://www.kommunerna.net/sv/kommuner/svensk-tvasprakiga/Documents/2016-01-svensk-och-tvasprakiga-kommuner.pdf>
- Koskela, Merja (2015). Kielititeoisuus ja kielikäsitys tilanteisen kääntämisen käytänteitä ohjaavina tekijöinä. *Virittäjä* 3/2015, 413–421.
- Koskela, Merja (2012) Puheenjohtaja kielenvälittäjänä kaksikielisessä kokouksessa. I: Niina Nissilä & Nestori Siponkoski (red.). *Kielet liikkeessä, Språk i rörelse, Languages in Motion, Sprachen in Bewegung. VAKKI-symposiumi XXXII 11.12.2012*. VAKKI Publications 1. Vasa: Vakki. 94–105.
- Koskela, Merja & Emma Dahl (2011). Suomen ja ruotsin vuorottelu kaksikielisessä kokouksessa – Kielenvalinnan näkökulma. I: Niina Nissilä & Nestori Siponkoski (red.). *Kieli ja etiikka: VAKKI Symposiumi XXXI, Vaasan yliopisto*

- 11.–12.2.2011. Publikationer av Forskargruppen för översättningsteori, fackspråk och flerspråkighet vid Vasa universitet 38. Vasa: Vakki. 153–163.
- Koskela, Merja, Kaisa Koskinen & Nina Pilke (2016). *Bilingual Formal Meeting as a Context of Translatoriality*.
- Koskela, Merja & Niina Mäntylä (red.) (2012). *Viestinnän ja kaksikielisyyden hyvät käytänteet aluehallinnon uudistuksessa*. Vaasan yliopiston julkaisuja. Selvityksiä ja raportteja 181.
- Koskela, Merja & Nina Pilke (2014). From Slow Repetition to Awkward Omission: Economic, Efficient, and Precise Language se in Bilingual Folmal Meetings. *Multilingua* vol. 35:3, 251–276.
- Koskela, Merja & Nina Pilke (2012). Om agerande på två språk vid officiella tvåspråkiga möten. *Presentation i konferensen Svenskan i Finland* 12.10.2012.
- Koskinen, Kaisa (2012). *Linguistic Landscape as a Translational Space: The Case of Hervanta, Tampere*. [online]. [Citerat 24.8.2016]. Tillgänglig: https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/38600/13_04_koskinen.pdf?sequence=1
- Laine, Bamberg & Jokinen (2007). *Tapaustutkimuksen taito*. Helsinki: Gaudeamus.
- Linell, Per (1982). *The Written Language Bias in Linguistics*. [online]. [Citerat 8.10.2016]. Tillgänglig: <http://langs.eserver.org/linell/chapter01.html>
- Louhiala–Salminen (2002). *Communication and language use in merged corporations: cases Stora Enso and Nordea*. Helsinki: Helsingin kauppakorkeakoulu.
- Naukkari, Mari (2012). *Ordförandes språkliga roll i en tvåspråkig möteskontext*. Kandidatavhandling i svenska. Vasa universitet.
- Nikko, Tuija (2009). *Dialogic Construction of Understanding in Cross-border Corporate meetings*. Acta Universitatis Oeconomicae Helsingiensis A–351. Helsinki: Helsinki School of Economics.
- Nyström, Tony (2015). *Intertextualitet mellan det talade och det skrivna i en tvåspråkig möteskontext*. *Svenskan i Finland* 15. Tammerfors, 263–279.
- Orellana, Marjorie Faulstich, Jennifer Reynolds, Lisa Dorner & Maria Meza (2003). In other words: Translating or ”para-phrasing” as family literacy practice in immigrant households. *Reading Research Quarterly* vol. 38:1, 12–34.
- Piekkari, Rebecca, Risto Sääntti, Janne Tienari & Eero Vaara (2011). Kieli ja valta fuusioituvassa monikansallisessa yrityksessä. I: Marjut Johansson, Pirkko Nuolijärvi & Riitta Pyykkö (red.). *Kieli työssä. Asiantuntijatyön kielelliset*

- käytännöt*. Kirjallisuuden Seuran Toimituksia 1311, Tiede. Helsinki: SKS, 86–104.
- Pilke, Nina & Gun-Viol Vik (2016). *Tvåspråkig mötespraxis inom kommunalpolitiken "Det är fantastiskt att vi i kan använda vårt eget modersmål och att vi fårtsår varandra"*
- Pilke, Nina & Gun-Viol Vik-Tuovinen (2012). Maakunnassa maakunnan tavalla – kaksikieliset kokoukset luottamushenkilöiden arjessa. I: Meriläinen, Lea, Leena Kolehmainen & Tommi Nieminen (red.) *Monikielinen arki. AFinLAn vuosikirja 2012*. Jyväskylä: Suomen soveltavan kielitieteen yhdistys AFinLA, 49–67.
- Pilke, Nina & Sanna Salminen (2013). *Kielelliset käytänteet Pohjanmaan maakunnan yhteistyöryhmän (MYR) kaksikielisissä kokouksissa*. Vaasan yliopiston julkaisuja. Selvityksiä ja raportteja 183. Vasa: Vasa universitet
- Pohjanmaan liitto (2010). *Luottamushenkilöorganisaation kielelliset käytänteet maakunnassa*. Hankekuvaus.
- Pomeranz, Anita & Paul Denvir (2007). Enacting the institutional role of chairperson in upper management meetings: The interactional realization of provisional authority. I: Francois Cooren (red.). *Interacting and organizing: Analyses of a management meeting*. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum, 31–51.
- Raisio, Harri, Pirkko Vartiainen & Nina Pilke (2014). Deliberatiivinen demokratia ja kielelliset toimintamallit: Esimerkkinä Pohjanmaalla toteutetut kaksikieliset kansalaisraadit. *Politiikka*. Valtiotieteellisen yhdistyksen julkaisu vol. 56:3, 254–264.
- Reh, Mechthild. (2004). Multilingual writing: A reader-oriented typology – with examples from Lira Municipality (Uganda). *International Journal of the Sociology of Language*. 170, 1–41.
- Skutnabb-Kangas, Tove (1981). *Tvåspråkighet*. Lund: Liber Läromedel.
- Slotte-Lüttge, Anna (2005). *Ja vet inte va de heter på svenska: interaktion mellan tvåspråkiga elever och deras lärare i en enspråkig klassrumsdiskurs*. Åbo: Åbo Akademis förlag.
- Statsrådet (2016). *Statsrådets förordning om kommunernas språkliga status åren 2013–2022* [online]. [Citerad 8.9.2016]. Tillgänglig: <http://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2013/20130053>
- Takaveräjä, Noora (2015). *Språklig affordans på Campus Lykeion ur studerandenas synvinkel*. Avhandling Pro gradu. Vasa universitet. [Online]. [Citerad 24.8.2016]. Tillgänglig: <http://www.tritonia.fi/fi/eopinnytteet/tiivistelma/6562/Språklig+affordans+på+Campus+Lykeion+ur+studerandenas+synvinkel>

- Tandefelt, Marika (red.) (2015). *Gruppspråk, samspråk, två språk*. Helsingfors: Svenska litteratursällskapet i Finland.
- Tiittula, Liisa (1992). *Puhuva kieli. Suullisen viestinnän erityispiirteitä*. Helsingfors: Finn Lectura.
- Tritonia (2016a). *Om Tritonia*. [online]. [Citerad 23.8.2016]. Tillgänglig: http://www.tritonia.fi/sv/om_tritonia
- Tritonia (2016b). *Tritonias instruktion*. [online]. [Citerad 8.10.2016]. Tillgänglig: <https://www.tritonia.fi/sv/instruktion>
- Vasa universitet (2016a). *Tutkimushankkeet* [online]. [Citerad 8.10.2016]. Tillgänglig: <http://www.uva.fi/fi/research/groups/management/bilingo/projects/>
- Vasa universitet (2016b). *Tutkimusohjelma* [online]. [Citerad 8.10.2016]. Tillgänglig: <http://www.uva.fi/fi/research/groups/management/bilingo/programme/>
- Vik, Gun-Viol (2016). *Fullmäktigeförsamlingar i ljuset av språklig växelverkan. Tvåspråkighet i tre fullmäktigeförsamlingar*. Publikationer från Vasa universitet. Rapporter 207. Vasa: Vasa universitet.
- Vik, Gun-Viol & Jari-Pekka Välimaa (2013). *Tolkning i sjukhusmiljö - vem tolkar för vem, när och varför?* *MikaEL*, 84-94. [online]. [Citerad 8.10.2016]. Tillgänglig: https://sktl-fi.directo.fi/@Bin/319485/kätu-artikel_vik&välimaa_tolkning_1.pdf
- Virkkula-Räisänen, Tiina (2010). Linguistic Repertoires and Semiotic Resources in Interaction: A Finnish Manager as a Mediator in a Multilingual Meeting. *Journal of Business Communication* 47, 505–531.
- Österbottens förbund (2016a). *Landskapets samarbetsgrupp* [online]. [Citerad 8.9.2016]. Tillgänglig: <http://www.obotnia.fi/intressebevakning-samarbete/landskapets-samarbetsgrupp/>
- Österbottens förbund (2016b). *Medlemskommuner* [online]. [Citerad 2.9.2016]. Tillgänglig: <http://www.obotnia.fi/om-osterbottens-forbund/kommuner/>
- Österbottens förbund (2016c). *Organisation* [online]. [Citerad 8.9.2016]. Tillgänglig: <http://www.obotnia.fi/om-osterbottens-forbund/organisation/>
- Österbotten i siffror (2016). *Befolkningsstruktur 2015*. [online]. [Citerad 2.9.2016]. Tillgänglig: <http://www.pohjanmaalukuina.fi/befolkning/befolkningsstruktur/>

Bilaga 1. Föredragningslista 16.4.2010, MYR

ÖSTERBOTTENS FÖRBUND
POHJANMAAN LIITTO
Landskapets samarbetsgrupp

FÖREDRAGNINGSLISTA Nr 2 /2010

Sida 1(17)

SAMARBETSGRUPPEN FÖR LANDSKAPET ÖSTERBOTTEN

Tid: Fredag 16.4.2010 kl. 9.30

Plats: Österbottens förbund, Sandögatan 6, Vasa

§ 3	Konstaterande av mötets laglighet och beslutförhet
§ 4	Val av protokolljusterare
§ 5	Arbetsordningen för samarbetsgruppen i landskapet Österbotten
§ 6	Lv 749 Trafiksäkerhetsarrangemang i Larsmo (ansvarsområdet för trafik och infrastruktur vid Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten)
§ 7	Nova Business Botnica 2 (NBB 2), (Österbottens förbund ERUF)
§ 8	Justering av landskapets samarbetsdokument
§ 9	Programmet för regional kohesion och konkurrenskraft (KOKO)
§ 10	Grundfinansiering av Västra Finlands kompetenscentrumprogram
§ 11	Utkast till Österbottens landskapsprogram 2011-2014
§ 12	Representant i Akava Österbotten/ arbetsgruppen ”Sysstättning och innovation”
§ 13	Övriga ärenden
§ 14	Avslutande av mötet

Bilaga 2. Föredragningslista 30.9.2010, MYR

ÖSTERBOTTENS FÖRBUND
POHJANMAAN LIITTO
Landskapets samarbetsgrupp

FÖREDRAGNINGSLISTA

Nr 4 /2010

Sida 1 (10)

SAMARBETSGRUPPEN FÖR LANDSKAPET ÖSTERBOTTEN

Tid: Torsdag 30.9.2010 kl. 14.00**Plats: Österbottens förbund, Sandögatan 6, Vasa**

§ 21	Konstaterande av mötets laglighet och beslutförhet
§ 22	Val av protokolljusterare
§ 23	Landskapets samarbetsdokument för åren 2011–2012
§ 24	Landskapsprogrammets genomförandeplan 2011–2012
§ 25	Revidering av strategiska resultatavtal 2010–2011 för Närings-, trafik- och miljöcentralen i Österbotten samt för Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten
§ 26	Övriga ärenden
§ 27	Avslutande av mötet

Bilaga 3. Föredragningslista 18.8.2015, Tritonias direktion

TRITONIAN JOHTOKUNNAN KOKOUS 3/2015 - TRITONIAS DIREKTIONS MÖTE 3/2015

Esityslista – Föredragningslista

Aika/Tid: 18.08. 2015 klo/kl. 13.00– 15.00

Paikka/Plats: Tritonia, T611 (6. kerros/vån.) videoneuvottelu/videokonferens

Jäsenet/Medlemmar:

xx

Varajäsenet/Suppleanter:

xx

Esteestä ilmoittaneet/ Förhindrade: xx

Esittelijät/Föredragande: Tritonian johtaja/Tritonias direktör ja Tritonian vs. johtaja

Sihteeri/Sekreterare: kääntäjä-tiedottaja/översättare-informatör

Asiat/Ärenden

1. Kokouksen avaus / Mötet öppnas

2. Laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen / Konstaterande av laglighet och beslutförhet

Johtosäännön mukaan kokouskutsu ja asialista liitteineen lähetetään johtokunnan jäsenille vähintään seitsemän kalenteripäivää ennen kokousta, kiireellisissä tapauksissa vähintään kolme päivää ennen kokousta. Johtokunta on päätösvaltainen, kun läsnä on kokouksen puheenjohtaja ja vähintään viisi jäsentä.

Enligt instruktionen utsänds möteskallelse och ärendelista med bilagor till direktionsens medlemmar senast sju kalenderdagar före mötet, i brådskande fall senast tre dagar före mötet. Direktionen är beslutför när mötets ordförande och minst fem medlemmar är närvarande.

Esitys: Kokous todetaan lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Beslutsförslag: Mötet konstateras lagligt och beslutfört.

3. Esityslistan hyväksyminen / Godkännande av föredragningslistan

Esitys: Hyväksytään.

Beslutsförslag: Godkänns.

4. Tritonian kokoelmaperiaatteiden päivitys (liite 1) – Uppdatering av Tritonias samlingsprinciper (bilaga 1)

NN esittelee Tritonian uudet kokoelmaperiaatteet.

Esitys: Merkitään tiedoksi.

Beslutsförslag: Antecknas för kännedom.

5. EduLabin toimintaperiaatteiden päivitys (liite 2) – Uppdatering av EduLabs verksamhetsprinciper (bilaga 2)

NN esittelee EduLabin uudet toimintaperiaatteet.

Esitys: Merkitään tiedoksi.

Beslutsförslag: Antecknas för kännedom.

6. Ehdotus Tritonian tulossopimukseksi 2016 (liite 3) / Förslag till resultatavtal för Tritonia 2016 (bilaga 3)

Tritonian johtokunta käsitteli tulossopimusehdotusta kokouksessaan 21.5.2015 ja palautti talousarvion luvut 3.2.-3.3. uudellen käsiteltäväksi. Tulossopimusteksti täytyy kuitenkin

käsitellä uudestaan kokonaisuudessaan, sillä henkilöstörakenne ja budjetti ovat muuttuneet tuon kokouksen jälkeen.

Tritonias direktion behandlade förslaget till resultatavtal på sitt möte 21.5.2015 och återremitterade kapitlen 3.2.-3.3. Resultatavtalstexten måste emellertid behandlas på nytt i sin helhet, eftersom personalstrukturen och budgeten har förändrats efter detta möte.

Esitys: Hyväksytään ehdotus Tritonian tulossopimukseksi 2016.

Beslutsförslag: Förslaget till Tritonias resultatatal2016 godkänns.

7. Ehdotus Tritonia Allegron tulossopimukseksi 2016 (liite 4) / Förslag till resultatavtal för Tritonia Allegro 2016 (bilaga 4)

Tritonia Allegro-sopimuksen 6 § mukaan ”Tritonia Allegrolla on oma erillinen talousarvio, jonka osapuolet

hyväksyvät Tritonian johtokunnan esityksestä”. Sopimusosapuolia ovat Centria-ammattikorkeakoulu, Yrkeshögskola Novia ja Åbo Akademi. Centria-ammattikorkeakoululla ei ole edustajaa Tritonian johtokunnassa.

Enligt 6 § i Tritonia Allegro-avtalet har Tritonia Allegro ”en egen separat budget, som avtalsparterna godkänner enligt förslag från Tritonias direktion.” Avtalsparter är yrkeshögskolan Centria, Yrkeshögskolan Novia och Åbo Akademi. Yh Centria har inte någon representant i Tritonias direktion.

Esitys: Ehdotus Tritonia Allegron tulossopimukseksi 2016 merkitään tiedoksi.

Beslutsförslag: Förslag till resultatavtal för Tritonia 2016 antecknas för kännedom.

8. Tritonian johtaja ajalla 1.9.-31.12.2015 – Tritonias direktör under perioden 1.9.-31.12.2015

Vaasan yliopiston rehtori on nimittänyt varajohtaja (ÅA) NN johtajan tehtävään ajalle 1.9.-31.12.2015. Tänä aikana hän hoitaa lisäksi varajohtajan (ÅA) esimiestehtävät.

Vasa universitet har utnämnt vice direktör (ÅA) NN som Tritonias direktör under perioden 1.9.-31.12.2015. Under denna tid sköter hon även vice direktörens (ÅA) förmansuppgifter.

Esitys: Merkitään tiedoksi.

Beslutsförslag: Antecknas för kännedom.

9. Muut henkilöstöasiat – Övriga personalärenden

Informaatikko NN on valittu tietoasiantuntijan tehtävään (VY) 1.8.2015 alkaen.

Informaatikko NN on valittu määräaikaisen informaattikon (Yh Novia) tehtävään ajalle 1.9.2015-31.12.2015.

EduLabin koordinaattori NN toimii varajohtajan (ÅA) sijaisena Tritonian johtoryhmässä ajalla 1.9.2015-31.12.2015.

Esitys: Merkitään tiedoksi.

Beslutsförslag: Antecknas för kännedom.

10. Kokouksen päättäminen / Mötet avslutas

Puheenjohtaja – Ordförande

Sihteeri – Sekreterare

Bilaga 4. Föredragningslista 11.9.2015, Flerspråkighetsinstitutets ledningsgrupp

ti 8.9.2015 12:32

Hej!

Höstens första ledningsgruppsmöte på fredag hålls i mötesrum L111, alltså i samma byggnad där vi träffats tidigare men i första våningen, kl. 10.00-11.30. Nedan hittar ni agendan för mötet.

Syksyn ensimmäinen johtoryhmän kokous pidetään perjantaina kokoushuoneessa L111, sama rakennus kuin aiemmissa kokouksissamme mutta ensimmäinen kerros, klo 10.00-11.30. Alla kokouksen agenda.

1. Mötet öppnas – Kokouksen avaus
2. Läsåret 2015-2016 (Learning café, Verkstad för flerspråkighet) – Lukuvuosi 2015-2016 (Learning café, Monikielisyyden työpaja)
3. Övriga ärenden (synlighet) – Muut asiat (näkyvyys)
4. Nästa möte – Seuraava kokous
5. Mötet avslutas – Kokous päättyy

Ystävällisin terveisin

NN